OTTHON, VÁROS
FERENCVÁROS

BUDAPEST FŐVÁROS IX. KERÜLET FERENCVÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Készült a KMOP-6.2.1/K-13-2014-0002 „Közép-Magyarországi Operatív Program – Fenntartható településfejlesztés a kis- és középvárosokban – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása” című projekt keretében.

2015. augusztus

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Regionális Fejlesztési Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalomjegyzék

Bevezetés.. 3
1. Ferencváros jövőképe 7
1.1. Ferencváros jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan 7
1.2. Ferencváros jövőképe a térségi szerepkörére vonatkozóan 10
1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése 12
2. Ferencváros 2030 - a kerület hosszú távú célrendszere 15
2.1. Ferencváros átfogó céljai 15
2.2. A hosszú távú részcélok bemutatása 20
2.3. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata 32
2.4. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre 34
2.5. A hosszú távú célok hatásindikátorai 35
3. Kiinduló adatok a további tervezési feladatokhoz 36
3.1. Társadalmi, gazdasági és környezeti adatok 36
3.2. Javaslatok az örökség védelmére 41
Melléklet 43

Bevezetés

A Fejlesztési koncepció célja és felépítése

A kerületi városfejlesztési koncepció célja, hogy kijelölje azokat a fontos, hosszú távú fejlesztéspolitikai irányvonalakat, amelyek mentén a település stratégiáit, illetve fejlesztéspolitikai lépéseit a jövőben megteszi. A fejlesztéspolitikai döntések, akkor a leghatékonyabbak, és akkor érhetnek célt, ha a cél elérésének lehetőségei, és az ahhoz szükséges lépések előre megtervezve, átfogó, kiszámítható és koherens rendszerbe állnak össze. A kerületi városfejlesztési koncepció célja az, hogy előre kijelölje ezt a rendszert, és fogódzóként szolgáljon a részletes stratégiák kidolgozásakor, illetve a legapróbb döntések meghozatalakor.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) szerint a „településfejlesztés feladata a településen élők számára a települési élet- és környezetminőség javítása, a környezetbiztonság erősítése, a települési erőforrásokra építő, az erőforrások fenntarthatóságát biztosító, hosszú és rövid távú fejlesztési irányok, célok és az azok elérését biztosító programok és eszközök meghatározása.”

A településfejlesztési koncepció (TFK) hosszú távra – 10 évet meghaladó időszakra – szól, rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével

- meghatározza a település jövőképét,
- javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására,

A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.”

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet amellett, hogy meghatározza a településfejlesztési koncepció tartalmi követelményeit, a településfejlesztési koncepció egyeztetésének és elfogadásának szabályait előíró 30. § (4) bekezdése előírja, hogy az önkormányzatnak döntenie kell a koncepció kiválasztott fejlesztési irányáról is.

A Koncepció célhierarchiáját a jövőkép, a horizontális és az átfogó célok, valamint a részcélok összessége jelenti.

Fejlesztéspolitikai, jogszabályi és tervi háttér

A településfejlesztési koncepció (továbbiakban: TFK) a területfejlesztési tervekkel összhangban, az országos településfejlesztési és településrendezési szakmai előírások figyelembevételével, továbbá azok elkészítéséről szóló, az Étv. végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint készült.

A TFK-ban foglaltak megvalósítása érdekében a kerületi önkormányzatnak integrált településfejlesztési stratégiát (továbbiakban: ITS) kell készíteni. Az ITS meghatározza a kerület településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a stratégiai fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

A településfejlesztési koncepció a kerület képviselő-testülete által elfogadott dokumentum.

A TFK a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) kormányrendelet (továbbiakban: Trk), és a Belügyminisztérium által kiadott Útmutató tartalmi elvárásai alapján készült az alábbiak szerint:

- Megalapozó munkarészek (I. kötet),
- Településfejlesztési koncepció (II. kötet – jelen dokumentum).

Az önkormányzatok számára az alábbi magasabb szintű rendelkezések és útmutatók állnak rendelkezésre a településfejlesztési dokumentumok elkészítéséhez:

A Kormány 1707/2014. (XII. 3.) Korm. határozata a 2014–2020 közötti programozási időszakban a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív program területi és ágazati tervezési jogkörbe utalt forrásainak megoszlásáról.

A Kormány 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelete a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről.

Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez.

Városfejlesztési Kézikönyv második, javított kiadása (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, 2009. január 28.).

Az EU 2020-as céljai

- energiahatékonyság és megújuló energiaforrások arányának növelése;
- CO2-kibocsátás csökkentése;
- foglalkoztatás növelése;
- szegénység elleni küzdelem, társadalmi leszakadás megállítása, felzárkózás lehetősége.

A kohéziós politika 11 tematikus célja

1. Kutatás, technológia-fejlesztés és innováció erősítése;
2. Információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés és ezek minőségének fejlesztés;
3. Kis- és közepes vállalkozások, agrárszektor és halászati szektor versenyképességének fejlesztése, vízkultúrák támogatása;
4. Az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaságra való átállás elősegítése minden ágazatban;
5. A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás elősegítése és kockázat-megelőzés és –kezelés;
6. Környezetvédelem és erőforrás-hatékonyság ösztönzése;
7. A fenntartható közlekedés fejlesztése és a kulcs hálózati infrastruktúrák szűk keresztmetszeteinek feloldása;
8. A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása
9. A társadalmi befogadás segítése és a szegénység elleni harc;
10. Befektetés az oktatásba, készségekbe és az élethosszig tartó tanulásba
11. Intézményi kapacitások fejlesztése és hatékony közigazgatás

Jogszabályi és tervi háttér

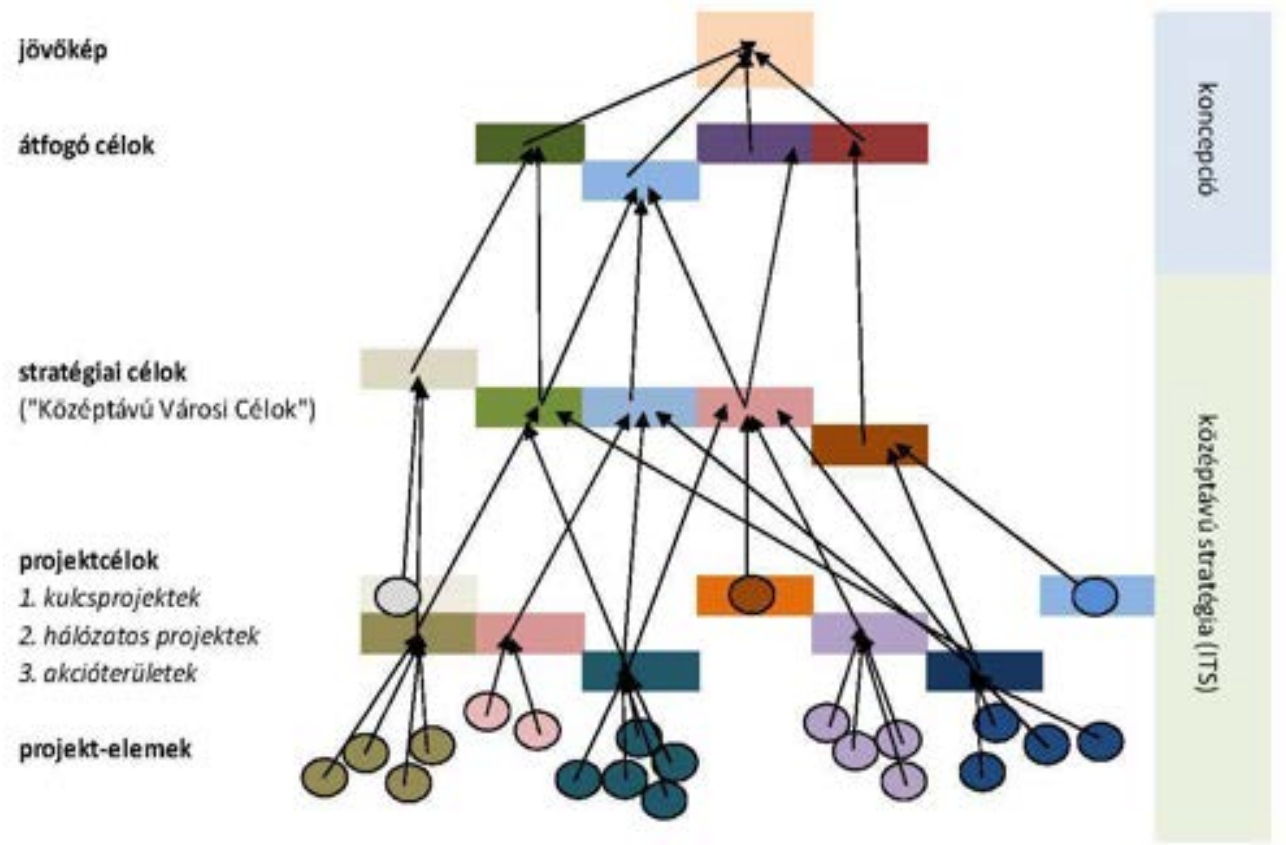
- 314/2012.(XI.8.) Korm. rendelet;
- Útmutató a kis- és középvárosok számára az ITS 2014 – 2020 elkészítéséhez (BM);
- Városfejlesztési Kézikönyv, Második, javított kiadás (NGM);
- a Partnerségi Megállapodásban foglaltak mentén kidolgozott, következő támogatási időszak operatív programjai;
- Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (elfogadva az 1/2014 OGy. határozattal);
- Országos Területrendezési Terv (OTrT) 2014. február 1-től hatályos módosítása;
- Budapest Területfejlesztési Koncepció (1213/2014. (VI.30.) Főv. Kgy. hat.);

- Fővárosi Területfejlesztési Program (215/2015. (II.25.) Főv. Kgy. hat.);
- Integrált Területi Program (elfogadott Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program alapján) elfogadva 2015. május 27.;
- Budapest 2030 Hosszú Távú Városfejlesztési Koncepció (767/2013. (IV.24.) Főv. Kgy. hat.);
- Budapest 2020 Integrált Településfejlesztési Stratégia (923/2014 (VI.30.) Főv. Kgy. hat.);
- Tematikus Fejlesztési Programok (1211/2014 (VI.30.) Főv. Kgy. hat.).

A településfejlesztési koncepció elkészítésének módszertana

A településfejlesztési koncepció olyan hosszú távú fejlesztési dokumentum, mely rendszerbe foglalja a településfejlesztési döntéseket. A település egészére készített, a település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a változások irányait, fejlesztési célokat hosszú távra határozza meg.

A célrendszer hierarchiája

Forrás: Útmutató a kis- és középvárosok számára az ITS 2014 – 2020 elkészítéséhez

A **jövőkép** nem a vágyak összefoglalása, hanem az adott helyzet, valamint a külső és belső tényezők által meghatározott lehetséges és megvalósítható törekvések együtteséből eredő, hosszú távon elérni kívánt településfejlődési pálya és cél. Kijelöli a kerület távlati pozícióját a fővárosi és az agglomerációs környezetben, valamint felvázolja a társadalom, a gazdaság és a környezet elképzelt jövőbeni állapotát a koncepció időtávlatán túl mutatva (a távoli jövőben).

A **horizontális célok** olyan szemléleti alapvetések, amelyeket a célrendszer minden egyes elemére vonatkozóan következetesen alkalmazni kell.

A koncepció célrendszerének keretét a szemléleti alapvetések mellett az **átfogó célok** alkotják, amelyek a kívánt jövő elérését szolgáló, több ágazatot, tematikát is átfognak.

Ezek együttes figyelembevételével azok a **részcélok** kerültek meghatározásra, amelyek megvalósítása eredményeként Ferencváros a jövőben alkalmassá válik a kitűzött jövőkép elérésére.

A TFK-ban foglaltak megvalósítása érdekében a kerületi önkormányzatnak integrált településfejlesztési stratégiát (továbbiakban: ITS) kell készíteni. Az ITS meghatározza a kerület településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a stratégiai fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

Ferencváros fejlesztési koncepciójának hosszú távú (15-20 éves) fejlesztési irányokat kell felvázolni. A tágabb körű 7 éves perióduson túlmutató fejlesztési irányok meghatározása érdekében alapos, a tényleges problémákat feltáró vizsgálatnak kellett megelőznie a koncepcióalkotást.

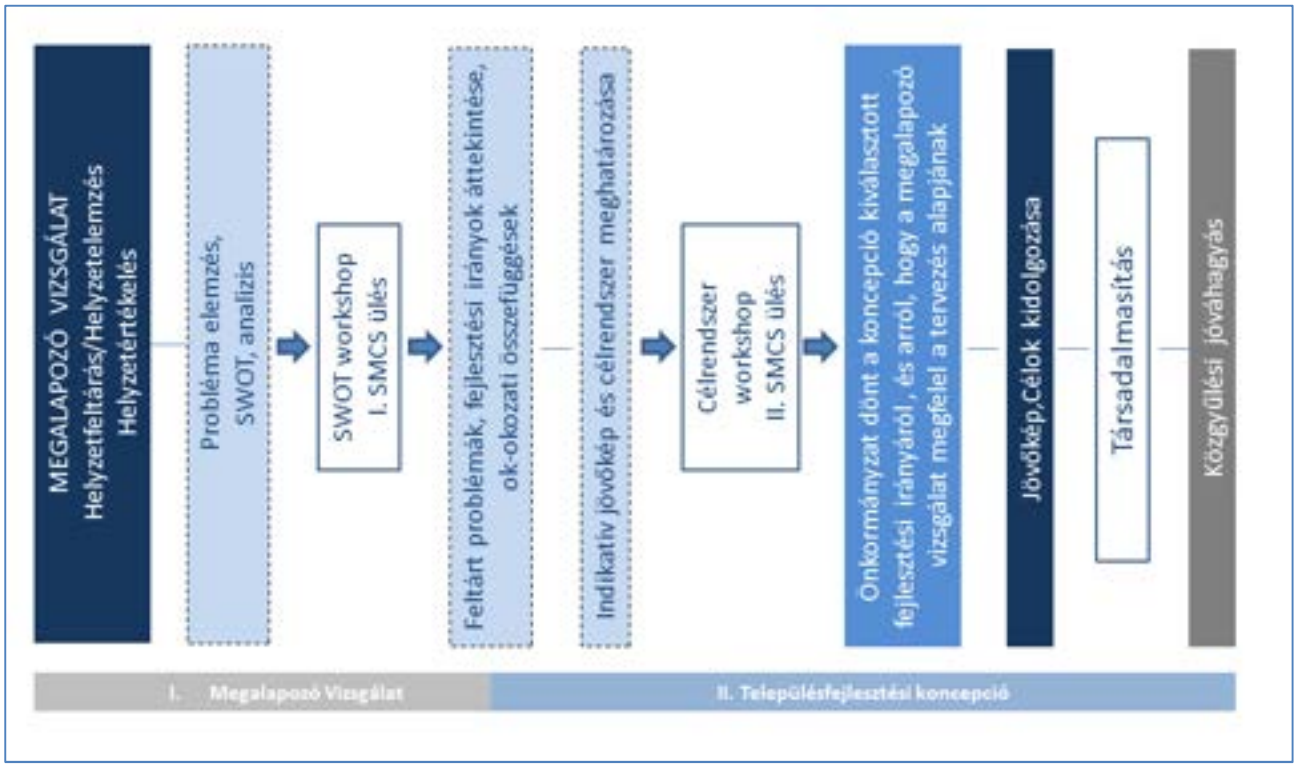
A helyzetértékelő munkarész eredményeként elkészült a SWOT analízis, melynek során szakáganként meghatározásra kerültek:

- Erősségek - Belső tényezők
- Gyengeségek - Belső tényezők
- Lehetőségek - Külső tényezők
- Veszélyek - Külső tényezők

A partnerségi tervnek megfelelve a megalapozó vizsgálatok ismertetése széles partneri körben történt. A Stratégiai Munkacsoportot alkotó partnereknek bemutattuk a helyzetértékelő munkarész megállapításait, az előzetes fejlesztési területeket, irányokat, melyet az Önkormányzat közgyűlési határozattal fogadott el.

A településfejlesztési koncepció a kerület képviselő-testülete által elfogadott dokumentum.

A koncepció készítés egyeztetési folyamata

A koncepcióban meghatározott hosszú távú fejlesztési célok eléréséhez szükséges középtávú (7 év) beavatkozásokat az ITS tartalmazza. A két dokumentum párhuzamosan készült és – a tervhierarchiának megfelelően – az ITS a koncepcióra épülve határozza meg a város középtávon megvalósítandó projektjeit.

A Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)

A VEKOP küldetése, hogy keretet biztosítson Magyarország egyetlen fejlettebb régiójának – köztük Budapest kerületeinek – a további fejlődéséhez, gazdasági versenyképességének növekedéséhez illetve a régión belüli fejlettségbeli különbségek csökkenéséhez. A VEKOP forráskerete: 287,59 Mrd Ft

A VEKOP a rendelkezésre álló támogatási forrásokat három stratégiai cél mentén koncentrálja. Ez a három stratégiai cél a következő:

- a regionális gazdasági teljesítmény intelligens és fenntartható növelése (tudásgazdaság, innováció, vállalkozói környezet, a kis- és középvállalkozások fejlesztése, turizmus, infokommunikációs beruházások támogatása);
- a foglalkoztatás növelését segítő társadalmi környezet fejlesztése (napközbeni gyermekellátást biztosító intézmények, foglalkoztatás növelését támogató programok, oktatási és képzési rendszerek fejlesztése);
- a versenyképességet és a társadalmi együttműködést is szolgáló közösségi fejlesztések egy élhetőbb környezet kialakulása érdekében (a lakosság és a közlekedés energiahatékonyságának növelése, településrehabilitációs fejlesztések, társadalmi együttműködés erősítése, a közigazgatás és közszolgáltatások működésének javítása, természetvédelem).

A területi szereplők közötti forrás felosztásáról az 1803/2013. (XI. 8.) Korm. határozat rendelkezik, amely meghatározta az indikatív tervezési forráskereteket:

	VEKOP összesen	Ágazati	Főváros	Pest Megye	Érd
Arány (%)	100,00%	87,07%	7,61%	5,04%	0,28%
Összeg (Mrd Ft)	287,59	250,40	21,89	14,49	0,81

1. Ferencváros jövőképe

1.1. Ferencváros jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

A társadalmi, gazdasági, táji természeti épített környezetre, város pozíciójára vonatkozó jövőkép megalkotásakor nem a jelenlegi társadalmi, gazdasági folyamatok előrevetítése, hanem a javasolt beavatkozások eredményeként elérendő jövőkép fogalmazódik meg, amelyben a hagyományaira és értékeire támaszkodó innovatív kerület, amely élhető és fenntartható környezetet biztosít a lakóinak, az itt dolgozóknak és az idelátogatóknak egyaránt.

A kerület jelmondata: „Otthon, Város: Ferencváros”

A kerület jövőképe az alábbi 6 általános elvre, mint alappillérre építkezik.

- **Önálló, identitást megtartó kerület**

  Szolidáris, aktív összetartó közösség, Sokszínű, egyedi karakterrel rendelkezik, amely színvonalas környezetet biztosít lakó- és munkahelyként, vonzó befektetési környezetként támogatja a szolidáris, összetartó és aktív közösség fejlődését, a helyi kötődések erősödését.

- **Kompakt és élhető város**

  Helyben megtalálható színvonalas szolgáltatások, munkahelyek, jó minőségi, biztonságos és differenciált belső közlekedési kapcsolatok, lakhatási körülmények jellemzik. Fenntartható és a jövőt szem előtt tartva módon bánik a területével.

- **Tudásipar, innováció, kutatás otthona**

  Komoly vonzerővel bír a magas hozzáadott értékű termékeket és szolgáltatásokat előállító vállalkozások és befektetések számára változatos területkínálattal, támogató szabályozási és hivatali környezettel, kiváló együttműködési lehetőségekkel.

- **A szabadidő eltöltés, pihenés, rekreáció feltételeinek és lehetőségeinek biztosítása**

  Jelentős hagyományokra építve Ferencváros széleskörű lehetőségeket biztosít a szabadidős és sporttevékenységek számára. A tömeg- és a versenysportot egyaránt kiszolgáló infrastruktúra a kerületen és a fővároson is túlmutató vonzerővel rendelkezik, hatékonyan hozzájárul a kerület identitásához.

- **Dunával együtt élő kerület**

  A Duna Ferencváros történetének, gazdasági, kulturális életének és ökológiai rendszerének elválaszthatatlan része. Ennek ellenére a folyó menti területek sokszor rendezetlenek, elérhetetlenek a kerület közössége számára. A Városfejlesztési Koncepció célja a parti övezetek differenciált fejlesztésének, a területek funkcionális, városépítészeti kialakításának, a folyó infrastrukturális és közlekedési kapcsolatainak elősegítése.

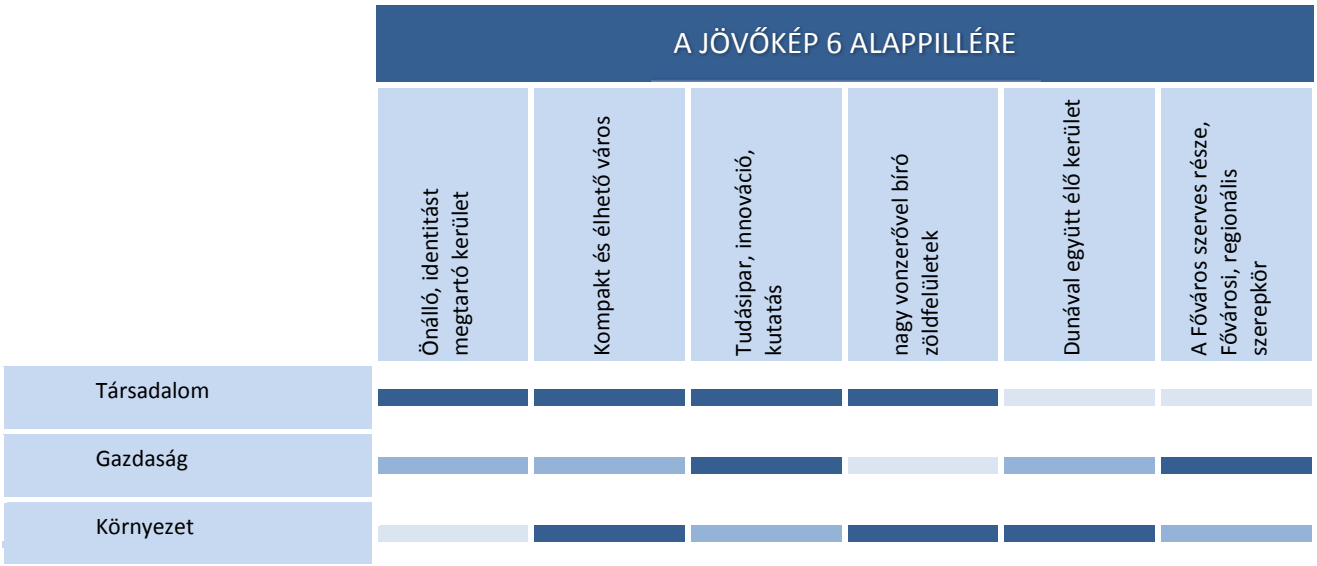
- **A Főváros szerves része, Fővárosi, regionális szerepkör**

  Ferencváros kapcsolódási pont ill. transzfer szerepének erősítése a Főváros és a budapesti agglomeráció innovációs, gazdasági, kulturális és döntéshozatali folyamataiban. Az ehhez szükséges kerületközi és regionális partnerségek valamint helyi szolgáltatások felépítése, különös tekintettel a kulturális, oktatási és közlekedési kapcsolatokra.

A kerület jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre egyaránt vonatkozik. Ezek egymást is befolyásoló tényezőkként kerültek elemzésre és értékelésre. A jövőkép összetevői nem rendelhetőek hozzá egzakt módon a társadalmi, gazdasági és környezeti témakörökhöz, azonban kapcsolatuk intenzitása bemutatható.

Mindemellett kiemelendőek a kerület innovatív adottságai. A nemzetközi trendek egyértelműen azt mutatják, hogy az innováció, a kreativitás és mindenekelőtt a tudás megjelenése a közösségben valamint a gazdaságban közvetlen összefüggésben van egy élhetőbb környezet kialakításával és a település

fenntarthatóságával[1]. Ezen a téren Ferencváros kiemelkedő a főváros kerületei között, és ennek a tudásközpontú társadalomnak a megőrzése és erősítése lehet az egyik legfontosabb pillére a kerület jövőképének.

1. táblázat: A jövőkép összetevőinek a társadalom – gazdaság – táji, természeti környezet – épített környezet témaköreivel való kapcsolata

erős közvetlen kapcsolat | közepesen erős közvetlen kapcsolat | gyenge / közvetett kapcsolat

Társadalmi jövőkép 2030-ban

Ferencváros korszerű humán intézményrendszerével és infrastruktúrájával, a lakosság életminőségének javulását mozdítja elő, ezzel biztosítva a népesség megtartását. A társadalom összetétele átalakul a befektetői lakásépítések révén, növekszik a kvalifikált, magasan képzett lakosság aránya. A kerület nagy hangsúlyt fektet a hátrányos helyzetű csoportok helyzetének és lehetőségeinek javítására, ezáltal a jelenlegi szegregációval veszélyeztetett lakosság teljes mértékben integrálódik a kerület társadalmába. A kerület adottságainál fogva nyitott, fiatalos. Sokszínű a kulturális, a közművelődési és a szabadidős programkínálata, amelyek a megújult helyszíneken és kibővült közösségi tereken zajlanak majd. Megerősödik a helyi lakosság civil aktivitása, közösségi kontrollja, lokálpatriotizmusa és erősödik a ferencvárosi identitás.

Gazdasági jövőkép 2030-ban

A kerület gazdasági jövőképe, hogy a fővároson belül jelentős gazdasági központtá válik, a barna mezős területek újra hasznosításával. A már működő és újonnan betelepülő kis- és középvállalkozások érdekében szükséges vállalkozásbarát gazdasági környezet megteremtése az Önkormányzat helyi gazdaságfejlesztési eszközrendszerén keresztül (befektetés-ösztönzés, városmarketing, adópolitika). A Duna és az RSD nyújtotta turisztikai potenciálját kihasználva, a kerületben jelentős rekreációs turizmus alakul ki. A kiemelkedő építészeti értékek nyújtotta idegenforgalmi lehetőségekkel élve, a Világörökség részét képező pesti belvároshoz kapcsolódóan egyre több turista keresi majd fel Ferencvárost. Kulturális és vendéglátó funkciói Budapesten belül is kiemelkedőek lesznek.

[1] Lásd többek között a „European Innovation Partnership for Smart Cities and Communities” fórumot és publikációit!

Természeti és épített környezeti jövőkép 2030-ban

A befejeződő rehabilitáció következtében fejlett infrastruktúrával, megújuló épített környezettel és színvonalas zöld területekkel rendelkező magas színvonalú városi területek alakulnak ki. A barnamezős területek átalakulnak korszerű gazdasági területekké, Belső-Ferencváros pedig Budapest egyik kulturális és turisztikai központjává válik.

A Duna-part megújulásával új közösségi terek, találkozási pontok alakulnak ki. Létrejön egy tengely, amely Pest történelmi belvárosától az RSD mentén létrejövő zöldterületekre, természet közeli környezetbe vezeti az embereket. Az átmeneti zónában és Új Ferencvárosban a befektetői lakás- és intézményépítéssel színvonalas lakókörnyezet alakul ki. Cél hogy a közösségi közlekedési rendszerek a fővárosi fejlesztések révén hatékonyan és jó színvonalon működjenek. A zöldterületek, a rekreációs és a közösségi területek arányának növekedésével Ferencváros Pest egyik legzöldebb kerülete lehet.

1.2. Ferencváros jövőképe a térségi szerepkörére vonatkozóan

Budapest az Országos Területfejlesztési Koncepcióban (OFTK)

Budapest, a nemzetközi jelentőségű főváros, országosan kimagasló népességszáma és népsűrűsége, valamint az ország közlekedési hálózatában, központi közigazgatásában, gazdasági és innovációs funkcióiban betöltött szerepkörei miatt önmagában is számos olyan adottsággal, lehetőséggel és problémával rendelkezik, mely országosan egyedülálló. E lehetőségek és problémák kezelése, a vonatkozó fejlesztéspolitika kialakítása jelentős hányadban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok feladata a kormányzat támogatásával. Kiemelhetők itt a tipikus európai nagyvárosi kihívások, mint az alacsony jövedelmű népesség, gyakran etnikai jellegű szegregációi, a demográfiai válságra és a klímaváltozásra való felkészülés, valamint a közlekedés-szervezés és befektetőbarát, de egyúttal fenntartható, élhető és örökségvédő városi struktúra kialakítása.

Térségi Pozicionálás

Az Európai Uniós csatlakozással Budapestnek egy nagyobb, európai térben kell megtalálnia a maga és az ország egésze számára legelőnyösebb, a meglévő adottságaira alapozott térségi szerepköreit. Budapest 1,7 millió fős lakosságával a jelentősebb európai városok közé tartozik, földrajzi helyzete jó adottságokat hordoz. Budapest Magyarország fővárosaként országos szintű államigazgatási, illetve közigazgatási szerepet tölt be, amelynek fontossága ma megkérdőjelezhetetlen. Budapest erőteljes kihatással van az ország egészének társadalmi-gazdasági fejlődésére. Budapest Magyarország egyetlen városa, mely körül európai léptékben is jelentős nagyvárosi agglomeráció alakult ki. A sokoldalú központi funkciók, és gazdasági potenciálja révén önmagában is meghatározó helyet foglal el a városhálózatban, de az agglomerációval együttműködésben alkothat igazán erős régiót.

Fejlesztési irányok (*félkövérrel szedve a IX. kerület szempontjából kiemelt jelentőségű területek***)**

- A térségi **pozíció erősítése** a földrajzi, geopolitikai adottságok kihasználásával;
- Összehangolt fejlesztések a várostérségben – feladatmegosztás megszervezése;
- Egységes Budapest – hatékony közigazgatási rendszerrel;
- A **népesség megtartása** vonzó, egészséges életkörülmények biztosításával, az **esélyegyenlőség** megerősítésével és a rugalmas lakásstruktúra kialakításával;
- **Kezdeményező város- és térségfejlesztés, tudás- és készségalapú gazdaságfejlesztés**, a zöld gazdasági kultúra meggyökereztetése, valamint a turizmusban rejlő gazdasági lehetőségek kihasználása;
- A gazdasági fejlődést lehetővé tevő differenciált területi kínálat biztosítása;
- **A város és a Duna együttélés**ének megteremtése;

- Kiegyensúlyozott városi térszerkezet kialakítása differenciált központrendszerrel, a **kompakt város** elvének megvalósítása;
- A területhasználat és a **közlekedés integrált fejlesztése**, a városi közösségi közlekedés súlyának növelése.
- Az összmagyarság identitásának erősítése, a Kárpát-medence kulturális központjaként.

Ferencváros helye a Fővárosi Területfejlesztési Koncepcióban

A kerület távlati céljainak integrálása a Főváros célrendszerébe egyik kulcstényező a célok megvalósulása szempontjából. Budapest Városfejlesztési Koncepciója 17 célt határoz meg. Az egyes célok és az átfogó célok viszonyát az alábbi táblázat mutatja be, egy-egy cél, ugyan eltérő mértékben, de egyszerre több átfogó célt is szolgál.

Ferencváros sokszínűségét mutatja, hogy a főváros egészére elfogadott célrendszer szinte mindegyike érinti a kerület életét.

Az alábbi táblázatban elhelyeztük a IX. kerület fejlesztési irányait a Főváros hosszútávra szóló városfejlesztési koncepciójában. Az illeszkedés erősségét színkódokkal jelöltük. Jól látható, hogy a Kerület fejlesztési elképzelései jól illesztetőek a Főváros koncepcióba. Az illeszkedés egy kivételével közepes vagy erős. Ebből következik, hogy Ferencváros célrendszere nem ellentétes a Fővárosra meghatározott hosszú távú célokkal, az esetek többségében egy irányba mutatnak, egymást erősítő hatásokat generálnak.

Budapest 2030 Hosszú Távú Városfejlesztési Koncepciója

Átfogó célok	Fejlesztési célok	illeszkedés
I. Budapest az európai városhálózat erős tagja II. Érték- és tudásalapú, fenntartható gazdaság III. Harmonikus, sokszínű városi környezet IV. Javuló életminőség, harmonikus együttélés	Kezdeményező városfejlesztés	
	Partnerség – a jövő közös tervezése a térségben és országosan	
	Egységes Budapest	
	Budapest nemzetközi és európai szerepkörének erősítése	
	Egészséges környezeti feltételek megteremtése	
	Klímavédelem és hatékony energiafelhasználás	
	Az egyedi városkarakter értékalapú megőrzése és fejlesztése	
	A Dunával együtt élő város	
	Hatékony és kiegyensúlyozott városszerkezet – kompakt város	
	A barnamezős területek a városfejlesztés célterületei	
	Intelligens mobilitás	
	Tudás-, készség- és zöldalapú gazdaságfejlesztés	
	Önfenntartó városgazdálkodási rendszer	
	A kulturális sokszínűség megőrzése és fejlesztése	
	Humán szolgáltatások optimalizálása	

1. táblázat: A IX. kerület fejlesztési irányainak illeszkedése Budapest hosszú távú koncepciójához

Jelmagyarázat:
Gyenge szinergia
Közepes szinergia
Erős szinergia

1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése

Kezdeményező városfejlesztés

Az elmúlt két évtized során a korábban alapvető, közvetlen állami városfejlesztések szerepe csökkent, ezzel párhuzamosan a súlypont fokozatosan áthelyeződött a lakosság és a piaci szereplők aktivitására, majd az Európai Unió fejlesztési programjainak becsatornázására. Jelentős saját fejlesztési források híján, a Ferencvárosi Önkormányzat követő magatartásra kényszerült, a kezdeményező, irányító szerep ellátása helyett. A hatékony, kiegyensúlyozott és fenntartható városfejlesztés megvalósításának szükséges feltétele, hogy a város kezébe vegye a kezdeményezést. Cél, hogy a kerületet alkotó erők, a lakosság, a gazdasági szereplők, különböző intézmények magas minőségű otthonra találjanak a városban, kiváló infrastrukturális, fenntartható természeti és épített környezet, valamint megfelelő szervezeti és jogi feltételrendszer biztosításával.

A kezdeményező városfejlesztés lényege az Önkormányzat részéről az irányító attitűd felvállalása, a koordináló, kooperáló és ösztönző szerepkör erősítése, amely a közösségi érdekek mentén történő gazdaságélénkítő kormányzást, a gazdasági szereplők orientálását és általában a kreativitás serkentését jelenti.

Együttműködő partnerség

Partnerségi Egyeztetési Szabályzat, partnerségi terv

Budapest IX. kerület Ferencváros Önkormányzat Képviselő-testülete a 25/2015. (II.19.) Kt. sz. határozattal megalkotta a településfejlesztéssel és településrendezéssel összefüggő Partnerségi Egyezetési Szabályzatát.

A településfejlesztési koncepció és a stratégia első lépéseként az Önkormányzat elkészítette partnerségi tervét (Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzat Partnerségi terve a Településfejlesztési Koncepció és az Integrált Településfejlesztési Stratégia elkészítéséhez), amely lefekteti a keretrendszerét, a stratégiakészítés partnerségi folyamatnak. A dokumentum meghatározza továbbá a kerület gazdasági, kulturális, civil, egyházi és önkormányzati szereplőinek azon körét, amelyeket szükséges bevonni a partnerségi folyamatba.

A tervezési munka során a partneri egyeztetések célja egymás igényeinek, problémáinak, elképzeléseinek megismerése, a programok összehangolása, finomítása. A programmal kapcsolatos konkrét és releváns vélemények a feldolgozást követően, illetve a lehetséges keretek figyelembe vétele mellett beépülnek a dokumentumokba.

A partnerek köre:

- A kerület önkormányzatának egyes szervezeti egységei;
- Felsőbb szintű önkormányzatok (Budapest Főváros Önkormányzata);
- Szomszédos kerületek önkormányzatai;
- A 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet 9. sz. melléklete alapján meghatározott államigazgatási szervek;
- Intézmények, intézetek;
- Társadalmi szervezetek;
- Gazdasági szektor képviselői;
- Kerületi lakosság.

A partnerekről bővebben a partnerségi tervben olvashatunk. A partnerségi tervben meghatározott szabályok alapján Ferencváros Önkormányzata Stratégiai Munkacsoportot alakított, amelynek tagjai a Kerület közéletének fontos véleményformálói, a város fontos gazdasági szereplői, helyi civil és szakmai szervezetek, fontos intézmények vezetői, akik helyismeretükkel, sajátos nézőpontjukkal segítik a tervezői munkát.

Együttműködés civilszervezetekkel, lakossággal

A civil szféra minden társadalmi kérdésben egyre inkább része az érdekfeltárási, érdekegyeztetési és döntési rendszereknek. A településfejlesztés éppen alapvetően koordinatív jellege folytán érdekelt a civil szféra intenzív részvételében. Ezt a kapcsolatot „teszi kötelezővé" az uniós partnerség elve.

A városfejlesztés folyamatában az állampolgárok aktív részvételére van szükség. A társadalomnak a nem kormányzati szervezeteken keresztül történő bevonására nagy hangsúlyt szükséges fektetni. A folyamat korai szakaszában való részvétellel hozzájárulhatnak a tervezési folyamat nagyobb sikeréhez, és az eredménytelen beruházások elkerüléséhez. A társadalmi közmegegyezés nem csupán a helyi és regionális kezdeményezések sikere szempontjából fontos, hanem azért is, mert élénk gazdasági környezetet teremt a külső gazdasági befektetők és szereplők számára.

Ferencváros Önkormányzata elkötelezett abban, hogy a fejlesztési dokumentumok valóban iránytűként szolgáljanak a kerület jövőjének megteremtésében. Az ehhez vezető út pedig a széleskörű egyeztetés, a lakosok és a városban élők megszólítása, a közös munka és gondolkodás.

Együttműködés szomszédos kerületekkel és településekkel

A főváros és vele együtt élő környezete (közel 3 millió fő, az ország lakosságának mintegy 30%-a) együtt alkotja a budapesti funkcionális várostérséget, a budapesti gazdasági tér még ennél is nagyobb kiterjedésű és jelentőségű. Budapest és várostérsége a népesség, a jövedelem és a tőkekoncentráció tekintetében kiemelkedő az ország más térségeihez viszonyítva és ezzel arányosak a közlekedés terén jelentkező terhelések, igények. A térségen belüli intézményesített együttműködés alacsony hatékonyságú, az együttműködés szintje jelenleg nem megfelelő, a térségi pozíció megerősítése érdekében szorosabb kapcsolat szükséges.

A Budapesti várostérség nemzetközi, országos és regionális szerepkörének alakításában Ferencváros is szerepet játszik sajátos adottságaival, megvalósított fejlesztéseivel, ugyanakkor ezen szerepkörök önálló értelmezése a kerület szintjén csak korlátozottan tehetők meg. A kerületek mindegyike hozzájárult ennek a kivételes pozíciónak a kialakításához, és jövőben a komparatív előnyökre építve és egymással együttműködve érhető el előrelépés szinte minden fontos területen.

Tradíciók és identitás megőrzése

A városi és természeti környezet, a gazdaság és a társadalom területén is a kerület a hagyományait erősíti, tovább élteti és értéket hoz létre. Ferencváros kiemelkedő gazdasági szerepét a fővároson belül a XIX. századig visszanyúló élelmiszer, vas-, gép- és vegyiparának, a jóval később kibontakozó építőiparának, valamint az ezekhez kapcsolódó kereskedelem fellendülésének köszönheti. Ez a tradicionális gazdasági erő a mai napig jelen van a kerületben és a korral változóan az innováció és a tradíció harmonizálásában élen járt.

Ennek a gazdasági társadalmi erőnek egyik megjelenési formája a kerület rendkívül gazdag épített és természeti környezete, amelynek megőrzése és továbbfejlesztése az elmúlt évtizedek legfontosabb városfejlesztő ereje volt és az is kell, hogy maradjon a jövőben is.

Ezen belül kiemelkedő fontosságú az

- Építészeti értékvédelem kontrolja, a belső történeti városrészek értékmegörző fejlesztése;
- Többszintű védelmi kategóriák között szabályozási összhang kialakítása;
- Értékteremtő fejlesztés a helyi egyedi arculat és építészeti karakter megőrzése mellett.

Klímatudatos, környezettudatos, fenntartható szemlélet

„A fenntartható fejlődés célja az emberi élet (társadalmi, gazdasági és környezeti) minőségének javítása az ökoszisztémák és a rendelkezésre álló források eltartó-képességén belül. A fejlesztések tervezésénél

fontos, hogy azokat úgy tervezzük meg, hogy minél szélesebb körben, rövid és hosszú távon is bizonyíthatóan a kiinduláshoz képest egy jobb életminőséget eredményezzenek."(Lukovich-Mogyorósi 2013)

A településfejlesztés során kiemelten fontos a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása. A fenntartható fejlődés nemcsak környezeti, hanem gazdasági és társadalmi fenntarthatóságot is jelent. A várospolitikában a tervezés és megvalósítás során a fenntarthatóságot szintén komplex módon szükséges értelmezni, mindhárom dimenziót, s egymásra gyakorolt hatásaikat figyelembe véve.

A fenntarthatóság 3 fő jellemzője:

- fenntartja az élet általános minőségét;
- biztosítja a természetes erőforrások folyamatos elérhetőségét;
- elkerüli a tartós környezeti károkat.

A környezeti fenntarthatóság irányába hathat:

- a változatos területhasználat megvalósítása;
- a környezetbarát közlekedési módok előtérbe helyezése;
- az épületek energiahatékonyságának javítása;
- a helyi gazdaság és a rövid ellátási láncok támogatása;
- a megfelelő hulladék- és vízgazdálkodás;
- valamint az erőforrásokkal való takarékosság és a környezeti terhelés csökkentése.

A klímaváltozás okozta felmelegedés kezelése jelentős energiaellátási fejlesztést fog igényelni. Az energiaigény növekedése hagyományos energiaellátási struktúrával, egyre költségesebb energiatermelő beruházással és üzemeltetéssel lenne kielégíthető, amely fékezné a fenntartható fejlődést. Ennek elkerülése érdekében szükséges első lépés az általános energiatakarékosságra való nevelés, szemléletformálás.

A **gazdasági fenntarthatóság** többek között:

- a több lábon álló helyi gazdaságban;
- a magas innovációs szintben;
- a kutatás-fejlesztés támogatásában;
- és a prosperáló helyi kis- és középvállalkozásokban ölthet testet.

A versenyképes és fenntartható gazdaság kialakítása Ferencvárosban elsősorban funkcióváltással és szerkezetátalakítással érhető el. A 2008-2009-es pénzügyi és gazdasági válság tapasztalataira építve a gazdasági fenntarthatóság szerves része egy olyan vállalkozásbarát gazdasági környezet kialakítása, amely egy esetlegesen bekövetkező globális válság idején is védelmet biztosít a helyi kis- és középvállalkozások számára. Egy ilyen ösztönző környezet hozzájárul az egyenletes, fenntartható gazdasági növekedéshez.

A települési lakosság számára a **társadalmi fenntarthatóság** is elengedhetetlen, mely:

- a szubszidiaritáson alapuló demokratikus döntéshozatalt;
- a megfelelő életminőség és életkörülmények biztosítását;
- a szociális jólétet;
- a működő és összetartó helyi közösségeket jelenti.

A IX. kerület társadalmi fenntarthatóságának témakörében nagy hangsúlyt fektet a leszakadó társadalmi rétegek integrációjára (a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területeken élőkre). A társadalmi fenntarthatóságnak, mint horizontális célkitűzésnek alárendelve a jövőbeli fejlesztéseknek hozzá kell járulni ahhoz, hogy a kerület a jövő generációk, kisgyermekes családok számára vonzó életfeltételeket biztosítson.

A kerület pozícionálása

Ferencváros - mint közösség - igyekszik kihasználni mindazon lehetőségeket, amely a Fővároson, az agglomeráción és az országon belül is bemutatja valamint kamatoztatja a kerület meglévő és a jövőben létrehozni kívánt értékeit. A kerület helyzete révén funkcionális szinten nagyon változatos kapcsolatrendszerrel bír. Ezen belül is kiemelendő a rehabilitációs területek hasonló gazdasági és társadalmi folyamatai és kapcsolódó kerületek törekvései az Üllői út két oldalán, amely együttesen Budapest legnagyobb rehabilitációs zónájának tekinthető. A történeti városrészek megújításában a Nagykörút menti kerületekkel hasonló helyzetű Belső és Középső-Ferencváros kapcsolódik. A Ráckevei-Soroksári Duna-ág mentén a kihasználatlan területi potenciál hasonló a dél-pesti kerületekhez és az agglomerációs településekhez. A Belvároshoz a 4-es Metró mentén kialakult fejlesztések és Belváros Kálvin térig kinyúló megújítása révén kapcsolódik.

A meglévő kapcsolatok erősítése és új fejlesztési központok létrehozása révén a kerületi folyamatok térségi szinten is fejlesztést indukáló erővel bírnak. Ezen folyamatok innovatív és előremutató ösztönzése révén – új intermodális csomópontok és a környező intézményfejlesztések valamint a barnamezős területek funkcióváltó fejlesztésének összehangolása tovább növeli Ferencváros városfejlesztői vezető pozícióját. Emellett erősödik a Fővároson és az agglomeráción belüli szerepe a munkahelyteremtés szempontjából is.

2. Ferencváros 2030 - a kerület hosszú távú célrendszere

2.1. Ferencváros átfogó céljai

Az átfogó célok három fő terület (társadalom, gazdaság, környezet) köré csoportosíthatók. A célrendszer hierarchiát alapvetően az átfogó célok határozzák meg, ugyanakkor áthatják szemléleti alapvetések (horizontális célként), amelynek során a célok egymást erősítő szinergiája érvényesül. Az alábbi ábra bemutatja, hogy a célok miként csoportosíthatók a külső térségi tényezők, a természeti és épített környezet, a gazdaság és a társadalom egymással soros egységet képező témakörébe. Ferencváros településfejlesztési koncepciója a 2030-ra megfogalmazott jövőkép elérése érdekében három átfogó fejlesztési célt jelöl ki:

TÁRSADALOM

Aktív, egészséges, összetartó és befogadó helyi társadalom

KÖRNYEZET

Komfortos, biztonságos és élhető környezet

GAZDASÁG

Vonzó, támogató és innovatív helyi gazdaság

A három átfogó cél kijelöli a város legfontosabb társadalmi, gazdasági és környezeti kihívásokra adott válaszait. Az átfogó célok meghatározásakor a kerületspecifikus tényezők mellett nem lehet figyelmen kívül hagyni a kormányzat 2014-2020-ra meghatározott célkitűzéseit, amely szerint az országban tervezett

fejlesztések közvetve vagy közvetlenül a gazdaságfejlesztés, foglalkoztatás növekedését, és a társadalmi összetartozását szolgálják. A IX. kerület esetében a helyi sajátosságokból következő célrendszer teljes mértékben illeszkedik a kormányzati célkitűzésekhez. Az átfogó célok és az alattuk kibontott célrendszer mindenkit megszólít, hiszen az érdekek egyeztetésén, a konfliktusok oldásán keresztül megvalósított együttműködés alapú – azaz partnerségben megvalósuló – településfejlesztési szemlélet és tevékenység biztosíthatja a legszélesebb körű előnyök elérését, gyorsan változó világunkban a megújuló képesség biztosítását.

	„Rálátás”	Nézőpontok	Érdekek	Mozgósító képesség	Hozzáértés
Civilek, természetes személyek	Társadalmi és kulturális tényezők	Meghallgatás és párbeszéd	Emberek életminősége	Emberi erőforrások	Párbeszéd lefolytatása
Üzleti szféra	Gazdasági tényezők	Idő- és költséghatékonysági tényezők	Piac, jövedelem	Pénzforrások, anyagi javak	Menedzsment és fejlesztés
Közszféra	Politikai, intézményi tényezők	Közérdek képviselete	Irányítás, tervezés a lehetőségek szerint	Pénzforrások, közjavak	Intézményi támogatási háttér

2. táblázat: A területfejlesztésben részt vevő különböző érdekcsoportok közötti integrációban rejlő előnyök összefoglalása
(Forrás: Térségileg integrált fejlesztések, VÁTI, Bp., 2012)

TÁRSADALOM - Aktív, egészséges, összetartó és befogadó helyi társadalom

Az aktív helyi közösségek a fenntartható társadalom egyik alapkövét jelentik. Az aktív helyi közösségek működése a helyi lakosság, a civil és egyházi szervezetek erőforrásainak bevonásán alapul.. Az önkormányzatnak éppen ezért alapvető érdeke a helyi közösségek fejlődésének a támogatása, hiszen ez egyben jelentős addicionális forrásokat is jelent a város működtetésében, fejlesztésében. A IX. kerületben számos példa mutatja, hogy egy-egy városrész fejlődéséhez, egyedi arculatának kialakításához a helyi szereplők kezdeményezései nagy mértékben hozzájárultak, gyakran a nagyobb mérvű fejlesztések ezen kezdeményezések alapján jöttek létre. A kerület népesség és turisztikai vonzó képessége erősödésének is elengedhetetlen feltétele, hiszen a kerület funkcionális gazdagsága is ezen szereplők tevékenységei nyomán jönnek létre. A fentieken kívül a helyi identitástudat kialakítása, erősödése sem képzelhető el működő közösségek nélkül.

Szintén a kerület vonzerejét növeli a színes és gazdag kulturális élet, a szabaidős tevékenységek széles kínálata. A kerület már jelenleg is rendelkezik számos olyan kulturális hellyel, eseménnyel, rendezvénnyel, amelyek sok kerületen belül és kívül élőt vonzanak. Hosszabb távon e helyek és események hálózatosodásának és egymásra épülésének erősítésére van szükség annak érdekében, hogy a kerület imázsa erősödjön. A helyi és országos jelentőségű kulturális intézmények, helyek megjelenítése egy kerületi kulturális kínálati rendszerben erősíti a kerületről kialakított pozitív képet.

A társadalom működőképességének másik alappilére, hogy egészséges egyénekből álljon. A testi és lelki egészség kialakításához és fenntartásához az egészséges életmód feltételeinek megteremtése szükséges. Ez egyrészt jelenti azoknak a tereknek, infrastruktúráknak a létrehozását, ahol a lakosságnak lehetősége van az egészséges életmódhoz kapcsolódó tevékenységek gyakorlására, sportra, mozgásra, másrészt az egészséges városi környezet kialakítását, a környezeti ártalmak csökkentését. A lelki egészség fenntartását nagymértékben támogatja az a humán ellátórendszer, amelynek jelentős részét az önkormányzat tartja fenn, illetve részt vesz annak működtetésében. Lényeges, hogy ez az ellátórendszer a helyi szükségleteknek és igényeknek megfelelően működjön, a változásokra rugalmasan reagáljon.

A társadalmi összetartás kialakítása és erősítése szükséges mind az egyes generációk, mind az egyes társadalmi csoportok között. Az aktív helyi közösségek létrehozása segíti a generációk és egyes társadalmi

csoportok közötti párbeszéd létrejöttét, támogató tevékenységek kialakulását. Az önkormányzat ezt a folyamatot segítheti, támogathatja olyan nyitott és zárt közösségi terek létrehozásával, amelyekben alkalom nyílik a találkozásra, illetve támogathajta olyan kulturális, közösségi rendezvények és alkalmak megvalósulását, melyek célja a társadalmi összetartozás, szolidaritás kialakítása, növelése. Szintén a társadalmi szolidaritást segíti az önkéntes munka, amelynek keretében az egyének és szervezetek díjazás nélkül végeznek közösségeket és a rászoruló csoportokat támogató munkákat. Az önkéntesség szervezése, támogatása éppen ezért az önkormányzatnak is fontos célja.

KÖRNYEZET - Komfortos, biztonságos és élhető környezet

Az élhető város fontos eleme a mindenki számára hozzáférhető, differenciált, , rendszeresen karbantartott közösségi terek és humán infrastruktúrákk hálózata. Ennek egyik legfontosabb és „legközösségibb” eleme a kerület közterület és zöldfelület-hálózata. Ennek érdekében szükséges a zöldhálózat fejlesztése az alacsony zöldfelületi intenzitással rendelkező területeken, a közkertek, játszóterek megújítása, újak kialakítása és közterületi fasorok telepítése. Szintén fontos a zöldfelület méretének növelése az átalakuló területeken, a változásokat elősegítő szabályozási környezet kialakítása, azaz szükséges mértékű zöldfelületi arány biztosítása. A kerületi lehetőségek szélesítése érdekében szükség van a jó adottságként nagy mennyiségben rendelkezésre álló külső szabadterületek rekreációs hasznosítására, a természetvédelmi szempontok érvényesítése mellett. A Duna-part elérhetőségének, a meglévő, hasznosított zöldfelületek esetében a fenntartás színvonalának javítására kell törekedni.

Az életminőség javítása érdekében a megkezdett közterület-fejlesztések folytatása szükséges. A városrészek közterületi arculatának kialakítására az arculatnak megfelelő burkolatok, köztárgyak, utcabútorok meghatározásával, a felületek igényeknek megfelelő felosztásával. A közterületek tisztaságának fenntartása részben kerületi feladatokat jelent. Szükség van a lakosság környezettudatosságának erősítésre, szemléletformálásra is a fenntarthatóság érdekében. Be kell vonni a helyi lakókat és vállalkozásokat a környezetük alakításáról szóló döntésekbe, ezáltal erősíthető a helyi közösség és tudatosítható a közös területekért való közös felelősség.

A gyalogos és kerékpáros közlekedés lehetőségeinek fejlesztésére, az alternatív közlekedési módok terjedésének támogatására és népszerűsítésére van szükség, kihasználva a már meglévő és a jövőben fejlesztésre kerülő multimodális átszállóhelyeket. A közterületek humanizálása, a forgalomcsillapítás, a gyalogosokat előnyben részesítő felületek növelése az élhetőséget, a helyi kereskedelmet és a szolgáltatók üzleti lehetőségeit, továbbá a környezet védelmét egyaránt szolgálja. Gondoskodni kell a parkolási problémák kezeléséről.

Ferencváros egyik legnagyobb értéke a belső területek épületállománya. A jelentős építészeti értékek megóvása, fenntartása részben jogi védelemmel, részben kerületi támogatással, ösztönzéssel és jelentős mértékben megfelelő hasznosítással valósítható meg. A gazdasági területeken lévő értékes épületek használatát, felújítását, az értékvédelmi elvek figyelembe vétele melletti megújítását kell szorgalmazni. Ezáltal a területek értéke növelhető, a helyi identitás erősíthető és az értékek továbbélése biztosítható.

GAZDASÁG - Vonzó, támogató és innovatív helyi gazdaság

Ferencváros kiemelkedő és innovatív gazdasági erővel rendelkező kerület, korábbi jelentős szerepét a hagyományokkal rendelkező és fejlődőképes iparnak és infrastruktúrájának köszönhetően a fővároson belül nem csak fenntartotta, de a tudásközpontú fejlesztések és a magasan iskolázott és aktív társadalmi rétegek ide vonzásával meg is erősítette. A kerület egyaránt rendelkezik hagyományos, de ma is prosperáló ipari telephelyekkel, barnamezős területeken működő kisvállalkozási központokkal, illetve új, zöldmezős modern iparterületekkel. A helyi kiskereskedelem hagyománya rendkívül erős. A turizmus, a kultúra és szabadidőipar Ferencváros húzó ágazata, amely igen jelentős gazdasági potenciált jelent a jövőben is.

Ferencváros önkormányzatának hosszú távú átfogó célja, a helyi gazdaság versenyképességének erősítése, meglévő gazdasági ágazatok és szereplők megtartása, bővülésre, befektetésre ösztönzése illetve új sikeres

ágazatok és vállalkozások kerületbe vonzása. Kiemelt cél a helyben foglalkoztatottság arányának növelése és a magasan kvalifikált munkahelyek létesítésének elősegítése, amely hozzájárul a fenntartható helyi gazdaság és a kompakt városszerkezet kialakításához valamint a belső városrészek magasabb színvonalú ellátásához is.

A gazdasági telephelykörülmények javításával, jelenlegi barnamezős területek fejlesztésével, alulhasznosított ingatlanok gazdasági életbe való bevonásával Ferencváros, mint gazdasági központ és mint potenciális befektetési célpont is tudja pozícióját erősíteni. Befektetési helyszínként szerepet kapnak barnamezős ingatlanok (egykori ipari és vasúti területek), a regionális térségi közlekedési kapcsolatokkal rendelkező fejlesztési területei egyaránt, illetve a városfejlesztéshez és városrehabilitációhoz kapcsolódó kiemelt területek.

A helyi nagyvállalatok magas termelékenysége, versenyképessége és a hozzá kapcsolódó innováció hatása fontos hogy továbbgyűrűzzön helyi kis-és középvállalkozói szektorba is. Ennek érdekében szükséges, hogy a szektor szereplői megfelelő vállalkozási ismeretekkel rendelkezzenek, élni tudjanak a támogatott finanszírozási lehetőségekkel és kooperáljanak a gazdasági élet többi szereplőjével. Ebben fontos szerepet kell, hogy kapjanak az érdekvédelmi szervezetek, a gazdasági szereplők önszerveződései és a különböző önkormányzat- állam-gazdasági szféra között létrejövő együttműködési formák.

FERENCVÁROS HOSSZÚ TÁVÚ CÉLRENDSZERE

JÖVŐKÉP

A hagyományaira és értékeire támaszkodó innovatív kerület, amely élhető és fenntartható környezetet biztosít a lakóinak, az itt dolgozóknak és az idelátogatóknak egyaránt

ÁTFOGÓ CÉLOK

TÁRSADALOM (T)	KÖRNYEZET (K)	GAZDASÁG (G)
Aktív, egészséges, összetartó és befogadó helyi társadalom	Komfortos, biztonságos és élhető környezet	Vonzó, támogató és innovatív helyi gazdaság

HOSSZÚ TÁVÚ RÉSZ CÉLOK

T.1. oktatási és kulturális identitás további erősítése és támogatása	**K.1.** energiatakarékos és fenntartható közlekedés, az alternatív módok erősítése	**G.1.** helyi gazdaság fellendítése, helyi munkahelyteremtés
TKG.1. az idegenforgalom támogatása, a ferencvárosi 'brand' erősítése		
TKG.2. a lakóterületek városrehabilitációs programjának folytatása		
TKG.3. a Duna-part intenzívebb bevonása a kerület vérkeringésébe		
T.2. oktatás fejlesztése	**KG.1.** gazdasági funkcióváltás a meglévő barnamezős területek komplex rehabilitációjának előkészítésével és megvalósításának támogatásával, a terület értékeinek előtérbehelyezésével	
T.3. a helyi igényekhez alkalmazkodó korszerű humán intézményrendszer fejlesztése oktatás fejlesztése	**KG.2.** a természeti erőforrások fenntartható felhasználása	
	K.2. intermodális csomópontok és kapcsolatok erősítése	**G.2.** a turizmushoz kapcsolódó elsődleges szolgáltatások fejlesztése
TK.1. rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer és közösségi terek fejlesztése		**G.3.** gazdaság versenyképesség javítása a K+F+I támogatásával, és az üzleti környezet javításával
TK.2. szegregációs folyamatok mérséklése, szociális városrehabilitáció		
T.4. esélyteremtés lehetőségeinek javítása a köznevelési intézményekben	**KG.3.** térszerkezeti hiányosságok megszüntetése és a feltáratlan területek közlekedési kapcsolatainak és elérhetőségeinek fejlesztése, izoláló közlekedési elemek áthelyezése	
T.5. idősek ellátásának javítása	**KG.4.** a Duna-part egységes rekreációs, szolgáltató és lakóövezetté alakítása a hasznosításban érintett szereplők együttműködésével	
TK.3. közterületek megújítása a gyalogos és alternatív közlekedési módok támogatása, az akadálymentesített területek növelése		**G.4.** kedvező gazdasági környezet kialakítása

HORIZONTÁLIS CÉLOK

- kezdeményező városfejlesztés
- együttműködő partnerség
- tradíciók és identitás megőrzése
- klímatudatos, környezettudatos, fenntartható szemlélet
- a kerület pozícionálása

2.2. A hosszú távú részcélok bemutatása

Társadalmi célok

T.1. **az oktatási és kulturális identitás további erősítése és támogatása**

A kerület jelentős számú oktatási és kulturális intézménnyel rendelkezik, amelyek elsősorban nem az itt élőket szolgálják ki, hanem országos jelentőségűek, éppen ezért a kerület ismertségéhez és elismertségéhez is hozzájárulnak. Az oktatás terén ez az egyetemeket, középiskolákat jelenti. A kultúra esetében egy rendkívül diverzifikált kínálattal rendelkezik a kerület, amely magában foglalja az olyan országos jelentőségű, állami fenntartású kulturális intézményeket mint a Nemzeti Színház és a Műveszetek Palotája, illetve a kisebb, de nemzetközileg is elismert alternatív, kortárs színházakat, kulturális befogadó helyeket, műhelyeket, mint a Trafó Kortárs Művészetek Háza, Stúdió K színház. Az oktatási és kulturális szolgáltatások kedvező alapot jelenthetnek a kulturális és kreatív gazdaság erősítésére, hiszen egy olyan fogyasztói és alkotó réteget vonzanak a kerületbe, amely számos szolgáltatás és vállalkozás megtelepedését segítheti. Az oktatási és kulturális szolgáltatások további letelepedésének, az itt lévők működésének támogatása tehát a kerület elemi érdekei közé tartozik. Az önkormányzat továbbá támogatni kívánja az intézmények, szervezetek hálózatosodását, annak érdekében, hogy létrejöjjön ezen oktatási és kulturális szolgáltatások olyan kritikus tömege amely által a kerület gazdaságában ez a szektor mint katalizátor képes megjelenni. Ezek az intézmények, szervezetek továbbá a kerületről kialakult külső képnek / imázsnak is szerves részét képezik. A kerületi imázs befolyásolására egy erőteljes városmarketing kialakítására is szükség van. Ez segíti az itt élőkben és a külső szereplőkben is a Ferencváros és a magasszintű oktatás és kultúra összekapcsolását.

T.2. **az oktatás fejlesztése**

Az önkormányzat alapvető célja, hogy a kerület jó minőségű és versenyképes alapfokú oktatási rendszerrel rendelkezzen. A helyi önkormányzat feladatkörébe ugyanakkor csak az óvodai nevelés tartozik. 2013 óta az általános iskolai és pár esetben a középiskolai oktatásban csak, mint az infrastruktrúra (épületállomány) működtetője jelenik meg. Ugyanakkor az oktatás (különösen az óvodai nevelés és általános iskolai oktatás) továbbra is döntő fontosságú maradt az önkormányzat számára, hiszen a gyermekes családok vonzásában jelentős tényezőt képvisel a helyi oktatási rendszer szolgáltatásainak minősége.

Az óvodai nevelés terén a cél, hogy olyan jó minőségű és korszerű eszközökkel felszerelt intézmények működjenek, amelyek a kor követelményeinek megfelelnek, az óvodák megfelelő színteret teremtsenek a gyermekek fejlődéséhez és iskolára való felkészítéséhez. Az általános iskolák esetében az önkormányzat az oktatás jó minőségű, kulturált infrastrukturális hátterét teremti meg, és az állami fenntartóval együttműködve igyekszik biztosítani azokat a plusz szolgáltatásokat, programokat amelyek a gyermekek sikeres oktatásához hozzájárulnak. Így például a sportolási, kulturális lehetőségeket, szabadidős tevékenységeket.

T.3. a helyi igényekhez alkalmazkodó korszerű humán intézményrendszer fejlesztése

A helyi humán intézményrendszer sokféle, diverzifikált szolgáltatást nyújt. Alapvető cél, hogy az ellátórendszer hatékonyan működjön, a helyi igényekhez alkalmazkodjon minőségi szolgáltatások nyújtásával. A szociális ellátások terén a komplex szolgáltatások jelentősége nő meg, amelyek ténylegesen képesek kezelni a hátrányos helyzetű, munkaerőpiacról kiszorult csoportok összetett (foglalkoztatási, szociális, anyagi és lakhatási) problémáit. A társadalmi integráció terén fontos szerep jut a közösségi szociális munkának az érintettek együttműködési készségének, szocializációs képességeinek javítása érdekében, ami különösen a leszakadó, társadalmilag marginalizált csoportok és a veszélyeztetett fiatalok esetében lényeges. Az idős emberek száma hosszú távon növekedni fog, ezért az idősellátás szolgáltatásainak fejlesztése célja az önkormányzatnak. Ezen a téren az otthonukban való ellátás, az izoláltságuk enyhítése érdekében közösségi szolgáltatások nyújtása jelent kihívásokat.. Az egészségügy terén az egészségfejlesztő és a preventív programok minél hangsúlyosabb megjelenése hozhat hosszabb távon eredményt a helyi társadalom egészségi állapotának javításában, amely egyben az egészségügyi rendszer költségeit is csökkenti hosszabb távon.

Az aktív helyi közösségek létrehozása érdekében az önkormányzat támogatja a közösségi terek létrehozását, amelyek a közösségi élet helyszínéül szolgálhatnak, illetve különféle programok, események támogatásával törekszik a generációk és társadalmi csoportok közötti párbeszéd, segítő tevékenységek támogatására.

A szolgáltatások hatékony működtetésének feltétele, hogy megfelelő szolgáltatási infrastruktúra álljon rendelkezésre. Az önkormányzat célja, hogy a kapcsolódó infrastruktúrát energetiailag is megújítsa, a költségtakarékos működtetés érdekében.

T.4. esélyteremtés lehetőségeinek javítása a köznevelési intézményekben

A kerületben a fővárosi átlaghoz képest magasabb a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzeű gyermekek száma és aránya, amely az oktatási rendszert jelentős kihívások elé állítja. Az önkormányzatnak fontos célja, hogy olyan oktatási rendszert, szolgáltatásokat működtessen, amely a gyermekek hozott hátrányainak kompenzálására törekszik, annak érdekében, hogy sikeresen végezzék el az iskoláikat és megfelelő, piacképes végzettséget szerezzenek. Ennek érdekében olyan óvodai szolgáltatást működtet, amelyben az óvodapedagógusok felkészültek a hátrányos helyzetű gyermekekkel való foglalkoztatásra, és biztosítottak a fejlesztőfoglalkozások. Ezen kívül az eredményes általános iskolai oktatást ösztöndíj programmal, lehetőségeihez képest a tanoda program és a fiatalokat célzó egyéb közösségi, ifjúsági programok támogatásával segíti. A cél megvalósítása érdekében együtt működik a civil és egyházi szervezetekkel, tevékenységüket támogatja, pályázati források megszerzésében segíti őket.

Környezeti célok

K.1. energiatakarékos és fenntartható közlekedés, az alternatív módok erősítése

A lakosság emelkedő száma és az életszínvonal növekedése folytán az utazási igények is folyamatosan bővülnek. A megfelelő mobilitás biztosítása a közlekedési infrastruktúra tervszerű megújítását és a fenntarthatóság igényeinek megfelelő tudatos fejlesztését igényli.

A közúthálózat nagyobb része – mint számos kerület esetében – a beépített területek ellátását biztosító helyi úthálózatba tartozik. Ugyanakkor Ferencváros egyik különleges értéke a budapesti és regionális szintű és szinte a teljes közlekedési mód palettát lefedő közlekedési hálózat. Az összefüggő lakóterületeken kiemelt jelentőségű a közterületek élhetőségének és környezeti tényezőinek javítása, valamint a forgalomcsillapított (az épített környezethez illeszkedően csökkentett sebességű és átmenő forgalomtól mentes) úthálózat kialakítása.. A közúthálózat meghatározó pontjait (szűk keresztmetszeteit) jelentő csomópontokban a jövő igényeinek is megfelelő teljesítőképesség mellett a balesetmentes közlekedés fizikai feltételeit kell biztosítani.

A beépített területek, azon belül pedig elsősorban Belső- és Középső-Ferencváros valamint a József Attila-lakótelep lakóterületei a lakosság számára meghatározó jelentőségű életteret jelentik, ennek megfelelően itt kiemelkedő szerepet tölt be a gyalogos közlekedés. A vonzó gyalogos közlekedés számára az épített környezethez illeszkedő, akadálymentesített és differenciált (gyalogos utca, sétányok, járdák, lakó pihenő övezetek gépjárműforgalommal közös burkolatai) infrastruktúra kialakítása a cél. Ugyanezeken a területeken a fenntartható közlekedés biztosításában nagy szerepet tölthet be a környezetbarát kerékpározás, amelyhez a Ferencvárost lefedő összefüggő hálózat és kerékpártárolás megoldása elengedhetetlen.

A ferencvárosi belső területek lakosságának ugyanakkor égető gondja a megfelelő mennyiségű, rendezett kialakítású személygépjármű parkoló hiánya is.

Az alternatív közlekedés elemei mind megtalálhatók a kerületben, ezek között is kiemelkedő a városi és regionális kötöttpályás közlekedés részaránya, valamint a szintén regionális szintű Duna-parti kerékpár-hálózat.. A Danubius vasúti terminál kiépítése révén Budapesten egyedülálló multimodális átszálló hely jelenhet meg, amely tovább erősítheti az alternatív közlekedés feltételeit, ezáltal a városi környezet minőségét.

A megvalósítás lehetséges általános eszközei

- A regionális, elővárosi és helyi közlekedési rendszerek és hálózatok integrálása;
- Az alternatív – elsősorban kerékpáros és gyalogos – közlekedés infrastruktújának, biztonságának és komfortosságának javítása;
- HÉV / gyorsvillamos / S-bahn rendszerek kialakítása és harmonizálása;
- Korszerű és biztonságos átszálló pontok kiépítése;
- A civil szervezetek bevonása az infrastruktúra kialakításába és fenntartásába;
- Biztonságos és megfizethető P+R rendszerek kialakítása személygépkocsira és kerékpárra egyaránt;
- Elektromos töltőállomások elterjedésének ösztönzése;
- A fővároson belüli hajóforgalom feltételeinek biztosítása, a településközi hajóforgalom beindítása.

K.2. intermodális csomópontok és kapcsolatok erősítése

A várostérség településein – a Ferencvárosba irányuló illetve azon áthaladni szándékozó személygépjármű közlekedés alternatívájaként – tovább kell folytatni a megkezdett fejlesztéseket az eszközváltás lehetőségét biztosító P+R és B+R parkolók terén (a kerékpáros forgalom esetében a kerékpárok vasúton történő továbbszállításának igényét is

figyelembe kell venni). A parkolási létesítményeket elsősorban a kötöttpályás hálózatokhoz kapcsolódva célszerű létrehozni.

A meglévő P+R funkciójú parkoló hálózatot a városi közösségi közlekedési rendszer elemeihez kapcsolódóan kell bővíteni és új elemekkel kiegészíteni, törekedve a térségi településekből a kerületbe érkező forgalom mind nagyobb részének legkésőbb itt történő megállítására. Teret és lehetőséget kell adni egyúttal a már meglévő - pl. a GROUPAMA Aréna, Nagyvárad tér környezetében lévő – P + R igényeknek, mentesítve ezáltal környező utcákat az ilyen jellegű forgalomtól.

Az eszközváltási lehetőségek mennyiségi fejlesztése önmagában nem biztosít átfogó megoldást, az csak a közösségi közlekedés integrációjával (intézményi, szabályozási háttér, egységes jegy- tarifa- és információs rendszer, menetrendi harmonizáció megteremtésével) és a kapcsolati pontok (pályaudvarok, állomások) városi térbe, szolgáltatásokba integrálásával lehetséges.

A megvalósítás lehetséges általános eszközei

- A Danubius Terminál és az 'eszközváltó' átszállást biztosító feltételek kiépítése;
- A HÉV vonalak nyomvonalának és funkciójának felülvizsgálata, az 5-ös metró ütemezett megvalósíthatóságának biztosítása;
- A Terminál környezetében lévő intézményterület fejlesztésének támogatása és e fejlesztési területek szinergiájának kihasználása;
- A biztonságos, vonzó és kényelmes átszállás biztosítása a különböző közlekedési módok között.

Gazdasági célok

G.1. helyi gazdaság fellendítése, helyi munkahelyteremtés

A meglévő alulhasznosított területek megújításával a kreatív szektor és a tudás-intenzív ágazatok fejlesztését szükséges támogatni. A tulajdonviszonyok rendezését, a szükséges kármentesítést követően vállalkozói inkubáció, logisztikai központ, tudományos és technológiai park kialakítása támogatja / ösztönzi a helyi munkahelyteremtést, ahol a környezetbarát technológiákat, eszközöket, berendezéseket előállító „zöld" gazdaság termelése is jelen van.

A helyi gazdaságfejlesztés célja kettős e területeken, egyrészt a K+F+I műhelyek, a nagyvállalatok, start-up vállalkozások és privát innovációs központok együttműködésének serkentése, másrészt regionális vonzerővel rendelkező egyedi turisztikai, kulturális- és egészségipari nagyberuházások ösztönzése.

G.2. a turizmushoz kapcsolódó elsődleges szolgáltatások fejlesztése

Budapest gazdaságában a turizmus kiemelt jelentőséggel bír, amelyen belül Ferencváros jelentős pozíciókkal bír. Kiemelt vonzerővel rendelkező turisztikai attrakciói, termékei és szolgáltatásai azonban részben pontszerűen helyezkednek el, részben hiányosak, vagy nem megfelelő szinten ill. minőségben épültek ki a hozzájuk kapcsolódó első- és másodlagos turisztikai szolgáltatások.

Cél a turizmushoz, a kultúrához és az egészségmegőrzéshez kapcsolódó Duna-parti kínálati környezet továbbfejlesztése, intézményi kohéziójának erősítése egyedi beruházásokkal,

egységben az azokat kiszolgáló elsődleges szolgáltatások megtelepedésének ösztönzésével (szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás), valamint rekreációs célú térrendezéssel, a város és a vízfelület kapcsolatának turisztikai, közösségi hasznosítású erősítésével.

Biztosítani kell a család-, gyermek- és látogatóbarát megoldásokat az aktív kikapcsolódási formákhoz és az egyedi élményszerzéshez kapcsolódó terek bővítésével és újak kialakításával, valamint a kulturális turisztikai kínálat szélesítésével és egységes programokká szervezéssel, branddé alakítással, a Dunára nyíló közvetlen turisztikai térhasználatból fakadó önálló élménnyé alakítással.

G.3. gazdaság versenyképesség javítása a K+F+I támogatásával, és az üzleti környezet javításával

Ferencváros gazdaságának szerkezete, állapota, fejlődése és annak kilátásai Budapest és agglomerációja versenyképessége szempontjából is kiemelt jelentőséggel bír, alapvetően befolyásolja teljesítőképességét. A versenyképes IX. kerületi gazdaság a meglévő munkahelyeket folyamatosan átstrukturálja, a helyben lakók és a kerülethasználók számára a képzettségüknek és a készségeiknek egyaránt megfelelő jövedelemszerzést kínál, biztosítva a szakismeretek megújítását.

Cél, hogy Ferencváros Budapest kreatív gazdasági központjává váljon, olyan innovációs pólussá, ahol az export-képes, jelentős hozzáadott értéket termelő, tudás-intenzív ágazatok letelepedését ösztönzik, hálózati és továbbító rendszereik fejlesztését támogatják. Az ehhez kapcsolódó vállalati részlegek, új innovatív vállalkozások vonzása, valamint az erre épülő termelés, foglalkoztatás közterheinek és adminisztrációjának csökkentése a helyi üzleti környezet befektetőbaráttá alakításával jár.

G.4. kedvező gazdasági környezet kialakítása

A kedvező gazdasági környezetet sokszínűség, korszerűség és specializáció jellemzi, ahol a jól működő klaszterek pozitívan hatnak a foglalkoztatásra és a gazdaság teljesítőképességére. A kreatív gazdasági ágazatok elterjedésén múlik a gazdaságélénkítés és a versenyképesség javítása a kerületben, ezért cél az együttműködés a helyi K+F+I és az üzleti szféra kapcsolatrendszereivel.

A tudásgazdaság környezetében a munkaerőpiac alakulása igen hangsúlyos, amely területen célkitűzés a munkáltatói és munkavállalói rugalmasság és mobilitás, valamint a képzés feltételeinek javítása a kapcsolódó képességek, készségek, lehetőségek, infrastruktúra és intézményrendszer erősítésével, kiterjesztésével. A munkáltatók és a képzési helyek piaci igényeket követő együttműködésének támogatásával, az innovációs és tudástranszfer kapcsolati hálók, rendszerek bővítésével, az információáramlás és az üzleti szolgáltatások megerősítésével.

A megvalósítás lehetséges általános eszközei

- Helyi gazdaság fellendítése aktív önkormányzati közreműködéssel;
- vállalkozásbarát, kiszámítható gazdasági környezet kialakítása;
- aktív gazdasági arculatú városmarketing Ferencváros branddel;
- a helyi kis- és középvállalkozások helyben tartása és újak megtelepedésének támogatása.

Társadalmi – Környezeti célok

TK.1. rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer és közösségi terek fejlesztése

Ferencváros zöldfelületi rendszere területileg heterogén képet mutat: a belső városrészek és a gazdasági területek jellemzően zöldfelület-hiányosak, ugyanakkor a Középső-Ferencváros nagyterületű – elsősorban egészségügyi – intézményparkjai értékes zöldfelületei nem csak a kerületnek, de egész Budapestnek egyaránt. A József Attila-lakótelep közterületei zöldfelületként is számottevő értéket képviselnek, de ezek átfogó – a parkok, terek, játszóterek és közterületi parkolók – megújítása és rendezése egyik alapvető célja a kerületnek. A kerület jelentős kiterjedésű szabadterületei, az RSD menti sáv és maga a Duna-ág rekreációs szempontból kihasználatlan. A nagyforgalmú belső utak – az Üllői út belső szakasza, Közraktár utca – forgalomcsillapítása és ez utóbbinak a Nehru parttal történő összehangolása újabb lehetőséget teremt a belső területek közterületeinek és zöldfelületeinek fejlesztésére.

Ferencváros Önkormányzatának célja, hogy biztosítsa lakossága számára a jobb életminőséget nyújtó, területileg és rekreációs funkciókínálatát tekintve differenciált zöldterületek rendszerét. Az egészség megőrzésének alapvető feltétele a rendszeres testmozgás, a szellemi és fizikai kikapcsolódás is. A közhasználatú zöldfelületek elengedhetetlen színterei a szabadtéri sportolási és rekreációs tevékenységeknek, egyben a közösségi lét színterei. A növények életfolyamataik révén jelentős kondicionáló hatást fejtenek ki a városi mikroklímára, megkötik a port és egyéb légszennyező anyagokat, javítják a talajok vízháztartását és mindezen túl kedvező pszichés hatással is bírnak.

A zöldfelületi intenzitás általános növelésének legfontosabb helyszínei az RSD menti területek, a rehabilitációs tömbök és az átalakuló ipari-gazdasági területek. A beállt területek intenzitásának növelése csak hosszú távon és elsősorban szabályozási eszközökkel javítható, de előtérbe kerülhetnek az alternatív megoldások is (zöldtetők, zöldfalak) különösen a közterületek és a lakótelepek megújítása során. A lakótelepi zöldterületek és egyéb közparkok, közkertek megújítása folyamatosan zajlik, azonban a szükséges zöldterületi fejlesztések jelentős anyagi ráfordítást igényelnek és csak állandó karbantartás mellett valósítható meg. Szintén állandó feladatot igényel a kerület közterületi faállományának folyamatos kezelése és megújítása, amelynek alapját a folyamatosan frissített fakataszter kell, hogy képezze. A belső területeken új zöldterületek kialakítására korlátozottak a lehetőségek, de az átalakuló területeken, a lakóterületi fejlesztésekkel párhuzamosan biztosítani kell a rekreációs területek, játszóterek területi igényét.

A megvalósítás lehetséges általános eszközei

- telken belüli zöldfelületi arány növelésének ösztönzése szabályozási eszközökkel, különösen az átalakuló területeken;
- zöldtetők, homlokzati zöldfelületek, többszintes növényállományok, vízfelületek létesítésének ösztönzése;
- fasorok rendszerének bővítése, folyamatos megújítása, faállomány védelmének biztosítása;
- közparkok, közkertek és lakótelepi zöldfelületek ütemes megújítása fejlesztési program alapján;
- közterületi bevételek visszaforgatása a zöldterületek fenntartására;
- Duna-part elérhetőségét javító gyalogos-kerékpáros kapcsolatok kialakítása;

- lakossági szemléletformálás a zöld- és természeti területek megőrzéséről.

TK.2. szegregációs folyamatok mérséklése, szociális városrehabilitáció

A területek rehabilitációjára eddig eltérő gyakorlatok alakultak ki, a piaci rehabilitációtól az értékmegőrző rehabilitáción keresztül a szociális városrehabilitációig. Hatékony problémamegoldás ezek ötvözése, azazkomplex városrehabilitáció alkalmazása esetén várható, amelynek során a gazdasági, társadalmi, környezetvédelmi, infrastrukturális és városépítészeti szempontokat átfogóan és összehangoltan kezelik. A történeti városrészek megújításának folytatása a ferencvárosi városfejlődés egyik kulcskérdése. Továbbra is meg kell találni a közszereplők, a lakosság, a közösségi szervezetek és a városfejlesztésben érdekeltté tehető magánszereplők együttműködésének lehetőségét.

A krízisterületek / szeggregációs területek jelentősen csökkentek a kerületben, de még elszigetelten több súlyos helyzetben lévő épület, épülettömb található. Az eddigi tapasztalatokat a kerület által az elmúlt években folytatott – a legszegényebb területek kezelési módjainak kikísérletezésére szolgáló – minta-projektek tapasztalatainak felhasználásával kell a szociális városrehabilitáció programját aktualizálni és irányait meghatározni.

A rehabilitáció biztosíthatja a rászoruló városrészek fenntartható fejlődését. A beavatkozás az épített örökség értékeinek megőrzése mellett a kedvezőbb városszerkezet kialakítását, társadalmi folyamatok alakítását is szolgálja.

TK.3. közterületek megújítása a gyalogos és alternatív közlekedési módok támogatása, az akadálymentesített területek növelése

A társadalmi, gazdasági, technológiai fejlődés eredményeképpen Európában az urbánus épített környezet vált a meghatározóvá. Az életszínvonal emelkedésének következtében minden településtípus, így a nagyvárosi környezetet jelentő Ferencváros esetében is folyamatosan növekszik a társadalom helyváltoztatás iránti igénye, a mobilitás.

A fenntartható fejlődés szempontjából fontos, hogy a helyváltoztatás iránti igények a város szerkezetének tervszerű alakításával fajlagosan csökkenjenek, és az utazási szokások tudatos befolyásolásával tolódjanak el a környezetet kímélő közlekedési módok felé, intelligens közlekedést eredményezve. Ezzel egy időben a város utcái és terei a gépjármű-közlekedés színterei helyett egyre jobban a gyalogos közlekedés és a városi élet színtereivé váljanak.

A közúti területeknek az egyes közlekedési módok közötti megoszlását célirányosan módosítani kell – a város egyes zónáiban más és más mértékben – a felszíni közösségi közlekedés, a gyalogos közlekedés és a kerékpáros közlekedés javára, de a személygépjármű közlekedés lehetőségének megtartásával.

A „közúti területek újra felosztása” mint fejlesztési stratégia, párosulva a belső városi területeket mentesítő, a külső városi területeket a hálózati hiányok megszüntetése révén helyzetbe hozó fejlesztésekkel, továbbá a komplex parkolás szabályozással és parkolás gazdálkodással, a forgalmi- és közterületi minőség általános javításával, a gyalogos és kerékpáros közlekedés preferálásával a mobilitás humanizálását célozza. Ennek a folyamatnak egyik jele a Belvárosba bevezető utak forgalomcsillapítása, valamint a belső kisutcákon a gyalogosok prioritásának biztosítása.

A közterületeken, azon belül különösen a közúthálózatnál biztosítani kell a városképet befolyásoló esztétikus és a zöldfelületi elemekkel összhangban kialakított, valamint

legalább a közlekedés céljára szükséges keresztmetszeti szélességekkel és használatbarát műszaki kialakítással rendelkező gyalogosjárda hálózatot.

A gyaloglásnak, mint önálló, környezettudatos közlekedési módnak az elismertségét, lakosság általi elfogadását a megfelelő neveléssel és propagandával kell ösztönözni (iskolai tananyag, autómentes hétvégék), azonban elsődleges a gyalogos közlekedés komfortja és biztonsága mindenki számára. További erős ösztönző hatása van a gyalogos hálózatok kialakításának, amikor a napi élet színterei, a munkahely, vásárlás, szórakozás lehetőségei, a közösségi intézmények, pl. orvosi rendelő kényelmesen elérhető gyalogszerrel is.

A helyi lakosok mellett a másik legfontosabb gyalogló közösség a turisták közössége. Számukra a gondosan megtervezett gyalogos desztinációk hálóba szervezése és kialakítása (pl. Kultúrháló) jelentős ösztönző erővel bír. Az így kialakított gyalogos tengelyek gyökeresen megváltoztathatják a közterületek működését és használatát, a földszinti terek hasznosítását, ezáltal a helyi mikro-gazdaság lehetőségeit.

Környezeti – Gazdaság célok

KG.1. gazdasági funkcióváltás a meglévő barnamezős területek komplex rehabilitációjának előkészítésével és megvalósításának támogatásával, a terület értékeinek előtérbehelyezésével

Ferencváros barnamezős / alulhasznosított területei valójában egy nagyon értékes fejlesztési potenciál a megújuló és innovatív gazdasági szerkezet javítására. A számos alulhasznosított vagy használaton kívüli, műszakilag már igénybe vett (barnamezős) terület komoly fejlesztési potenciált kínál. Az egykori ipari területek helyén több esetben elaprózott gazdasági területek alakultak ki, ugyanakkor a kerület területén jelentős számban találhatóak meg nagy helyigényű, működő üzemeket befogadó gazdasági területek is, amelyek esetében gyakoriak az eltérő használatból következő szomszédsági konfliktusok. Emellett a jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkező területeken (pl. M5 bevezető szakasza menti ingatlanok) már jól prosperáló, korszerű gazdasági tevékenység van jelen.

Ferencváros önkormányzatának célja a barnamezős és gazdasági területek megújulása. Az alulhasznosított és kihasználatlan beépített területek újrahasznosítása hozzájárul a beépítetlen területek megőrzéséhez, ezáltal a jobb levegőminőség, a helyi klíma védelméhez, valamint segíti az erőforrásokkal való takarékoskodást. A meglévő területek hasznosítása hozzájárul a kompakt, vegyes használatú város kialakításához, a funkcióváltással a veszélyeztetett értékek megőrizhetők, az esetleges károk, talajszennyezettségek felszámolhatók, a szomszédsági konfliktusok csökkenthetők. A beavatkozásokkal párhuzamosan az elégtelen zöldfelületi intenzitás is növelhető.

A gazdasági területeken általános cél a zöldfelületi intenzitás növelése és a környezetbarát technológiák előnyben részesítése. A zöldfelületi fejlesztés valós alternatívaként alkalmazható a területek ideiglenes hasznosítására, különösen a nagy kiterjedésű MÁV területek esetében, amelynek városszövetbe való integrálása mindenképpen ütemezett és évtizedes folyamatban történhet.

A használaton kívüli és alulhasznosított területek igénybevételét kedvező szabályozási paraméterekkel lehet ösztönözni. A rendelkezésre álló, potenciálisan fejleszthető területek felmérésével, nyilvántartásával és kiajánlásával elősegíthetőek a piaci folyamatok. A beruházók felé nyitott, támogató, aktív és pro-aktív politikára van szükség, amely a nemzetközi tapasztalatok alapján akkor is hatékony tud lenni, ha az önkormányzati

tulajdon aránya nem számottevő.

A nagy egybefüggő, feltáratlan területek újrahasznosításának feltétele a megközelítés megfelelő biztosítása.

A megvalósítás lehetséges általános eszközei

- Fejlesztő társaság létrehozása a barnamezős területek fejlesztési igényeinek és potenciáljának összehangolására valamint minél több aktív és potenciális szereplő bevonására;
- A teherpályaudvar hasznosítása koncepciójának kialakítása és a komplex fejlesztés előkészítése több szereplő bevonásával (állam, önkormányzatok, vállalkozások stb.);
- Szerkezeti jelentőségű közlekedési kapcsolatok kialakítása és ezáltal jelenleg feltáratlan területek bekapcsolása a közlekedési vérkeringésbe;
- A Kelebia vasútvonal áthelyezésének ösztönzése politikai és partnerségi síkon, ezáltal az érintett területek fejleszthetőségének növelése valamint a belső területek felértékelése a Duna-parti kapcsolat megteremtése révén;
- Szennyezett területek kármentesítése, rehabilitációja, funkcióváltása, illetve az erre irányuló tevékenységek és erők összehangolása;
- Az ipari területen a nagy kapacitású közművek rendezése annak érdekében, hogy a terület fejlesztése, rehabilitálása elvégezhető legyen.

KG.2. térszerkezeti hiányosságok megszüntetése és a feltáratlan területek közlekedési kapcsolatainak és elérhetőségeinek fejlesztése, izoláló közlekedési elemek áthelyezése

A város kiegyensúlyozott térszerkezetének egyik kulcsa a városi területek fenntartható és az adottságaiknak megfelelő fejleszthetőségük biztosítása. Ehhez létfontosságú a területek kapcsolatrendszerének fejlesztése, az elzárt és nehezen megközelíthető városrészek feltárása és integrálása a város vérkeringésébe. Ez Ferencváros esetében a Külső-Ferencvárosban található alulhasznosított területek azok közül is elsősorban a Ferencvárosi pályaudvar területére jellemző.

Az új városszerkezeti és regionális szintű kapcsolatok (közúti, tömegközlekedési, elővárosi) nem csak az ingatlanok felértékelődése révén járulnak hozzá a gazdaság erősödéséhez, hanem a városrészek kapcsolatrendszerének sokszínűsége révén új gazdasági, társadalmi szálak alakulnak ki általuk.

Emellett a Ferencváros területén tervezett új gyűrű-irányú közlekedési lehetőségek (az Ecseri út összekötése a Galvani úttal, a Határ út kapacitásának növelése) a városi tranzitforgalom súlypontját is kijjebb tolja a történeti városrészekről.

A kapcsolatjavítás érdekében a vasúti hálózat területeket elválasztó hatását oldani kell, zökkenőmentes kapcsolatot kell létesíteni az egyes területek között. Ennek két legégetőbb példája a Soroksári és Csepeli HÉV Duna-parti nyomvonala illetve a Kelebiai vasútvonal szeparáló hatása.

Javítani kell a meglévő kapcsolatok minőségének színvonalán is, a megfelelő kapcsolatokkal biztosíthatóvá válik az átjárhatóság, a felesleges kerülők miatti utazások kiiktathatók, ami szintén a közlekedési terhelés csökkenéséhez vezet.

A város nagyobb térségei közötti kapcsolatteremtés mellett a mikro strukturális átjárhatóság javítására, az egyes elhanyagolt területek funkcionális és tömbszintű

átrendezésére is szükség van. Ez különösen igaz a Gubacsi út menti barnamezők területi megújulására, amelyek számára a mikrostruktúra átalakítása kifejezett előnyöket hordoz.

El kell érni, hogy a fejlesztések az egyes területeken ne csak saját érdekeiken belül, zárt egységben valósuljanak meg, hanem városfejlesztési többlettel párosulva visszahassanak a szomszédsági egységekre, azokkal és a fő szerkezeti, hálózati elemekkel kontaktust teremtve.

A megvalósítás lehetséges általános eszközei:

- A Duna hidak és hídfők, az új kapcsolati elemek helybiztosítása a településrendezési tervekben;
- A szerkezeti fejlesztésekkel érintett területek értéknövekedésének visszaáramoltatása a város gazdálkodásába, és jogi szabályozásának kidolgozása;
- A vegyes területhasználat korszerű kereteinek megteremtéséhez megfelelő szabályozás megalkotása;
- Programok kidolgozása a városi intelligens közlekedéshasználat térhódítása érdekében;

KG.3. a Duna-part egységes rekreációs, szolgáltató és lakóövezetté alakítása a hasznosításban érintett szereplők együttműködésével

A Duna menti területek nem csak ökológiai, hanem rekreációs szempontból is fontosak, a jövő fejlesztéseinek egyik legfontosabb színterei. A víz menti rekreációs területek – a jelenlegi több szempontból is nehéz helyzetük ellenére - fontos zöldfelületi kapcsolatok a kerület zöldfelületi rendszerében. A vegyes (lakó / intézményi / rekreációs) fejlesztések ezeket a potenciálokat kell, hogy kihasználják és integrálják a területhasználatban. Lényeges cél, hogy a partszakaszok és a Duna-ág minél nagyobb közösség számára legyen elérhető.

Másik alapvető cél a fejlesztés szempontjából a célterület kapcsolatrendszerének kialakítása: Észak-déli irányba a Millenniumi Duna-parttal valamint a pesterzsébeti RSD szakasszal összehangolt fejlesztési irányok, valamint a Kelet-nyugati területi kapcsolatok meghatározása. Városi jelentőségű lehetőség pl. az Új-ferencvárosi terület fejlesztése a Csepel-sziget északi csúcsára tervezett városi közparkkal.

A fejlesztésének idő- és sorrendjét a városfejlődés valós igényei szerint kell meghatározni és támogatni. Vegyes központi / lakó funkciók telepítése kívánatos a teljes céltérségben. A Ráckevei—Soroksári-Duna- ág mentén jelentős nagyságrendű lakásépítésre alkalmas területek állnak rendelkezésre. A fejlesztések során a víz közelsége, a Duna-ág sajátosságai speciális vízhasználat és beépítés lehetőségét hordozzák.

Változatos, korszerű és egyedi karakterű beépítés és épületek megvalósítására van lehetőség. Elsősorban az egybefüggő, újonnan beépülő területek egységes és karakteres arculatának kialakítása érdekében körültekintő előkészítésre van szükség. A meglévő nagyon kevés számú védett érték érdemben nem tud meghatározó szerepet betölteni a születő új városrészek arculatának alakításában, azonban jelentős karakter-formáló erővel jelentkeznek a városképben.

A terület fejlesztését megalapozza a tervezett alagút és híd megépítése. A tervezett városi jelentőségű közpark létrehozása illeszkedik az Óbudai-sziget – Margitsziget – Városliget – Népliget városi nagypark-gyűrű hálózatba.

Társadalmi – Környezeti – Gazdaság célok

TKG.1. az idegenforgalom támogatása, a ferencvárosi 'brand' erősítése

Ferencváros turizmusa a kerület nemzetközi ismertségének és elismertségének fontos tényezője. A kerület turisztikai kínálatának bővítése és minőségi fejlesztése elsősorban a kulturális turizmus terén meghatározó. A vonzerők minőségi fejlesztése mellett az igénybevétel intenzitásának szezonális kiegyenlítése is lényeges szempont.

Magyarország kiemelkedő sportteljesítményei okán egyre több sportesemény rendezője, amelyek első számú helyszíne Budapest lehet. Egy-egy európai vagy nemzetközi sportesemény megrendezése jelentős közvetlen és még jelentősebb közvetett gazdasági haszonnal jár, amely közvetlenül és közvetetten is megjelenik Ferencváros gazdasági és idegenforgalmi életében.

Ezen idegenforgalmi kínálat és nagy tömegeket megmozgató események tovább erősítik a „Ferencváros" névhez kötődő pozitív attitűdöt, valamint segítik a név és a turisztikai desztinációk összekapcsolását.

A megvalósítás lehetséges általános eszközei

- A turisztikai szolgáltatások kínálata bővítésének, színvonal emelésének ösztönzése;
- Történelmi emlékpontok és tematikus útvonalak, turisztikai marketing stratégiájának kidolgozása;
- Specifikus demográfiai csoportokat megcélzó turisztikai szolgáltatások létrehozása;
- A szolgáltatások kiterjesztése az átmeneti használatok és alternatív kulturális közegek felé.

TKG.2. a lakóterületek városrehabilitációs programjának folytatása

Budapest belső területeinek egyik kiemelkedő értéke az egyedi városszerkezeti karakter és építészeti arculat. Belső- és Középső-Ferencváros része a világ egyik legjelentősebb historikus és szecessziós stílusú épületállománnyal rendelkező Budapestnek. A városkarakter megőrzésének leghatékonyabb megoldása a komplex városrehabilitáció alkalmazása, amelynek során a gazdasági, társadalmi, környezetvédelmi, infrastrukturális és városépítészeti szempontokat átfogóan és összehangoltan kezelik.

A rehabilitációs program folytatásaként kulcsszerepet kap az eredeti városi szövet megőrzése, a tömbök építészeti és társadalmi revitalizációja. Ezt az egyensúlyteremtő városrehabilitációs modellt egyidejűleg irányítják az önkormányzati, a befektetési és a lakástulajdonosi / piaci elképzelések és szempontok.

További cél, hogy az ú.n. "soft" tevékenységek sikeresen, a helyi adottságok ismeretében, a helyi célcsoport igényeinek megfelelően, a helyi lakosságot mobilizálva valósuljanak meg.

A megvalósítás lehetséges általános eszközei

- Az épületállomány és a közterületek megújítása;
- A besűrűsödött tömbök fellazítása, új közösségi terek és zöldfelületek létrehozása;
- Gyalogos prioritású és akadálymentesített közterületek kialakítása;

- A lakossági parkolási igények kielégítése az utcahasználat és a városi arculat megőrzése mellett;
- A lakásállomány és összetétel javítása egyrészt a piaci viszonyoknak megfelelően, másrészt a fiatalok megtartása érdekében;
- Lakóhelyi szegregáció, társadalmi egyenlőtlenségek térbeli vetületének oldása;
- Az intézményi és szociális ellátó rendszerekben mutatkozó hiányok pótlása;
- A leromlott állapotú lakótömbökben élők életkörülményeinek javítása és szociális célú rehabilitáció;

TKG.3. a Duna-part intenzívebb bevonása a kerület vérkeringésébe

A főváros legjellegzetesebb tájmorfológiai eleme a Duna-völgy, amely meghatározza Budapest méltán világhírű panorámáját. Budapest kerületei közül Ferencváros rendelkezik az egyik leghosszabb partszakasszal, a RSD-vel együtt mintegy 6,5km hosszú közvetlen vízparttal. A történeti belső városrészek intenzív beépítése és a RSD természet-közeli területei érzékeny és differenciált fejlesztést igényelnek, általuk egész Budapest városképét meghatározó adottságokkal rendelkező területek alakultak és alakulhatnak ki.

Az elmúlt évek Duna-parti közösségi projektjei és magánberuházásai megmutatták a terület potenciálját és a létrejövő új fejlesztések értékteremtő erejét. Ezen területek és a jövőbeni projektek vízparti kapcsolatai tovább emelhetik a terület, ezáltal Ferencváros presztizsét.

A számos európai térséget felfűző Duna nemcsak hajózási útvonal, hanem színes kulturális tér is. Budapesten a város központját is átszelő folyam „Főutca” szerepet tölt be. Két partján helyezkedik el a város legtöbb történeti emléke, kulturális értékeinek, valamint a köz- és felsőoktatási intézményeinek nagy része. Az épített értékek, mint idegenforgalmi és kulturális tényező Ferencváros még részben kiaknázatlan adottsága.

A belső területekhez kapcsolódó partszakaszok az országos jelentőségű kulturális intézményekkel, mint a Nemzeti Színház, a Művészetek Palotája, a Corvinus Egyetem a legértékesebbek a városépítészet és a turisztika szempontjából is, ugyanakkor ezeken a területeken sok helyen kedvezőtlen a part gyalogos megközelítése.

A ferencvárosi Duna-part egyes szakaszain, a valamikor hajózásra települt iparterületek jelentős barnamezős területeket hagytak maguk után, ezek átalakulása az elmúlt években a városfejlődés markáns kitörési pontjaivá váltak, ám a Rákóczi hídtól délre eső területeken még továbbra is megmaradtak a gazdasági folyosóhoz kapcsolódó funkciók, ami a stratégiailag fontos helyeken a gazdasági, logisztikai funkció megtartása szempontjából létfontosságú lesz hosszú távon is.

A Rákóczi híd hídfője és térsége ugyanakkor jelentős regionális intermodális átszállóhely kialakítására is kiválló adottságokkal és kapcsolatokkal rendelkezik.

A folyam természeti kincs, erőforrás, gazdasági lehetőség, és mindezek mellett a város vízellátásának alapja, ugyanakkor áradásai miatt veszélyhordozó tényező is. A Dunának a város életében betöltött szerepe a város átszellőzésében, ivóvízellátásban, turizmusában, közlekedésében és rekreációs funkcióiban kiemelkedő.

A megvalósítás lehetséges általános eszközei

- Preferált területhasznosítás ösztönzése;
- Tulajdonjog rendezése a parton és közvetlen környezetében;

- A partra vezető keresztirányú megközelítések közterületeinek kialakítása;
- Átmeneti hasznosítások ösztönzése;
- Kármentesítés, értékvédelem támogatása;
- A barnamezős területek térségében a meglévő műszaki infrastruktúra használatának ösztönzése;
- Megalapozott, megvalósítható stratégiai programok;
- Partnerségi viszonyok kialakítása közös projektek megvalósítására;
- Támogatott funkciók ösztönzése.

2.3. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

Az átfogó célok és részcélok, a megalapozó vizsgálat és a stratégiai fejlesztési munkacsoport munkájára alapozva kerültek meghatározásra. Ezek együttesen biztosítják a célok és részcélok megalapozottságát, amelyek hozzájárulnak egy reális hosszútávon elérhető jövőképhez.
A célrendszer hierarchia (leszámítva a horizontális célokat) alulról fölfelé építkezik. Egy-egy részcél, vagy átfogó cél önmagában való teljesülése nem lenne elégséges a kívánt jövőkép eléréshez. Ezek együttes teljesülése kumulált hatásként eredményezheti a kitűzött jövőkép megvalósulását.
A célrendszerben betöltött szerepét tekintve a horizontális célok (városfejlesztési alapelvek) elkülönülnek a célhierarchia többi elemétől. A horizontális célok önmagukban nem értelmezhetőek, azonban olyan alapelveket rögzítenek, amelyek áthatják a célhierarchia összes elemét. Sőt a településtervezést követően ezek az alapelvek a végrehajtás (konkrét városrehabilitációs ill. egyéb fejlesztések) során is alkalmazandóak.

	Részcélok / Átfogó célok	**Átfogó célok**		
		Aktív, egészséges, összetartó és befogadó helyi társadalom	Komfortos, biztonságos és élhető környezet	Vonzó, támogató és innovatív helyi gazdaság
Részcélok	oktatási és kulturális identitás további erősítése és támogatása			
	energiatakarékos és fenntartható közlekedés, az alternatív módok erősítése			
	helyi gazdaság fellendítése, helyi munkahelyteremtés			
	az idegenforgalom támogatása, a ferencvárosi 'brand' erősítése			
	a lakóterületek városrehabilitációs programjának folytatása			
	a Duna-part intenzívebb bevonása a kerület vérkeringésébe			
	a helyi igényekhez alkalmazkodó korszerű humán intézményrendszer fejlesztése			
	gazdasági funkcióváltás a meglévő barnamezős területek komplex rehabilitációjának előkészítésével			
	oktatás fejlesztése			

	intermodális csomópontok és kapcsolatok erősítése			
	a turizmushoz kapcsolódó elsődleges szolgáltatások fejlesztése			
	rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer és közösségi terek fejlesztése			
	gazdasági versenyképesség javítása a K+F+I támogatásával, és az üzleti környezet javításával			
	szegregációs folyamatok mérséklése, szociális városrehabilitáció			
	kedvező gazdasági környezet kialakítása			
	esélyteremtés lehetőségeinek javítása a köznevelési intézményekben			
	térszerkezeti hiányosságok megszüntetése és a feltáratlan területek közlekedési kapcsolatainak és elérhetőségeinek fejlesztése, izoláló közlekedési elemek áthelyezése			
	idősek ellátásának javítása			
	a Duna-part egységes rekreációs, szolgáltató és lakóövezetté alakítása a hasznosításban érintett szereplők együttműködésével			
	közterületek megújítása a gyalogos és alternatív közlekedési módok támogatása, az akadálymentesített területek növelése			

3. táblázat: A részcélok és az átfogó célok kapcsolata

Erős kapcsolat: Közepes kapcsolat: Gyenge kapcsolat:

Részcélok / Településfejlesztési elvek		**Településfejlesztési elvek**				
		kezdeményező városfejlesztés	együttműködő partnerség	tradíciók és identitás megőrzése	klímatudatos, környezettudatos, fenntartható szemlélet	a kerület pozicionálása
Részcélok	oktatási és kulturális identitás további erősítése és támogatása					
	energiatakarékos és fenntartható közlekedés, az alternatív módok erősítése					
	helyi gazdaság fellendítése, helyi munkahelyteremtés					
	az idegenforgalom támogatása, a ferencvárosi 'brand' erősítése					
	a lakóterületek városrehabilitációs programjának folytatása					
	a Duna-part intenzívebb bevonása a kerület vérkeringésébe					
	a helyi igényekhez alkalmazkodó korszerű humán intézményrendszer fejlesztése					
	gazdasági funkcióváltás a meglévő barnamezős területek komplex rehabilitációjának előkészítésével					
	oktatás fejlesztése					
	intermodális csomópontok és kapcsolatok erősítése					

	a turizmushoz kapcsolódó elsődleges szolgáltatások fejlesztése
	rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer és közösségi terek fejlesztése
	gazdasági versenyképesség javítása a K+F+I támogatásával, és az üzleti környezet javításával
	szegregációs folyamatok mérséklése, szociális városrehabilitáció
	kedvező gazdasági környezet kialakítása
	esélyteremtés lehetőségeinek javítása a köznevelési intézményekben
	térszerkezeti hiányosságok megszüntetése és a feltáratlan területek közlekedési kapcsolatainak és elérhetőségeinek fejlesztése, izoláló közlekedési elemek áthelyezése
	idősek ellátásának javítása
	a Duna-part egységes rekreációs, szolgáltató és lakóövezetté alakítása a hasznosításban érintett szereplők együttműködésével
	közterületek megújítása a gyalogos és alternatív közlekedési módok támogatása, az akadálymentesített területek növelése

4. táblázat: A részcélok és a településfejlesztési elvek kapcsolata

Erős kapcsolat: Közepes kapcsolat: Gyenge kapcsolat:

2.4. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Az alábbi táblázatban összefoglaltuk a hosszú távú fejlesztési részcélok és a városrészek kapcsolatát. A horizontális célok kijelölésének egyik alapelve az volt, hogy a település egészére vonatkozó, minden városrészben azonos módon értelmezhető elérendő célkitűzések legyenek, a részcélok egy része azonban olyan jellegzetességeket tartalmaz, amely bizonyos területrészekben egyáltalán nem, vagy csak korlátozottan értelmezhető.

Részcélok / Városrészek		**Városrészek**			
		Belső-Ferencváros	Középső-Ferencváros	Külső-Ferencváros	József Attila lakótelep
Részcélok	oktatási és kulturális identitás további erősítése és támogatása				
	energiatakarékos és fenntartható közlekedés, az alternatív módok erősítése				
	helyi gazdaság fellendítése, helyi munkahelyteremtés				
	az idegenforgalom támogatása, a ferencvárosi 'brand' erősítése				
	a lakóterületek városrehabilitációs programjának folytatása				
	a Duna-part intenzívebb bevonása a kerület vérkeringésébe				

	a helyi igényekhez alkalmazkodó korszerű humán intézményrendszer fejlesztése				
	gazdasági funkcióváltás a meglévő barnamezős területek komplex rehabilitációjának előkészítésével				
	oktatás fejlesztése				
	intermodális csomópontok és kapcsolatok erősítése				
	a turizmushoz kapcsolódó elsődleges szolgáltatások fejlesztése				
	rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer és közösségi terek fejlesztése				
	gazdasági versenyképesség javítása a K+F+I támogatásával, és az üzleti környezet javításával				
	szegregációs folyamatok mérséklése, szociális városrehabilitáció				
	kedvező gazdasági környezet kialakítása				
	esélyteremtés lehetőségeinek javítása a köznevelési intézményekben				
	térszerkezeti hiányosságok megszüntetése és a feltáratlan területek közlekedési kapcsolatainak és elérhetőségeinek fejlesztése, izoláló közlekedési elemek áthelyezése				
	idősek ellátásának javítása				
	a Duna-part egységes rekreációs, szolgáltató és lakóövezetté alakítása a hasznosításban érintett szereplők együttműködésével				
	közterületek megújítása a gyalogos és alternatív közlekedési módok támogatása, az akadálymentesített területek növelése				

5. táblázat: A részcélok és a városrészek kapcsolata

Erős kapcsolat: Közepes kapcsolat: Gyenge kapcsolat:

2.5. A hosszú távú célok hatásindikátorai

A hatásmutatók a tervezett fejlesztések olyan következményeire utalnak, amelyek jellemzően közvetlenül és hosszabb időtávon jelentkeznek. Ugyanakkor elmondható az is, hogy a hatások bekövetkezését szinte kivétel nélkül a projekten kívül álló tényezők (világgazdasági ingadozások, makrogazdasági tendenciák, nemzeti és nemzetközi szabályozási környezet stb.) is befolyásolják. A hatás indikátorok a program következményeit jelzik a közvetlen hatásokon túl a haszonélvezőkre tekintettel.

A kerület számára meghatározott hosszú távú célok a kerület sajátosságain túlmenően összhangban vannak a Kormányzat kitűzött céljaival: gazdaságfejlesztés, népességmegtartás, munkahelyteremtés, foglalkoztatottság növelése. Ebből következően olyan hatásindikátorokat választottunk, amelyek szintén összhangban vannak a nemzeti elképzelésekkel. Ez a biztosíték arra, hogy az indikátorok teljesülése – bár a kerület hatáskörén részben kívül eső tényezők befolyásolják – bekövetkezzen.

Hosszú távú átfogó cél	Indikátor	Mértékegység	Bázisév	Bázisérték	Célérték	Forrás	Célérték elérésének éve	Mérés gyakorisága
T	Népességmegtartás /enyhe növekedés	fő	2011	61 553	enyhe növekedés	KSH Népszámlálás	2030	10 évente
K								
G	helyi iparűzési adó	Mrd Ft	2014	3,572	növekedés	KSH	2030	évente

6. táblázat: Hosszútávú célok hatásindikátorai
Forrás: Saját szerkesztés

Az indikátorok realitását / teljesíthetőségét alátámasztják a megalapozó vizsgálat észrevételei, valamint a kerület és a Kormányzat fejlesztési elképzeléseinek összhangja. A teljesíthetőséget befolyásolhatják azonban esteleges jogszabályváltozások (pl. idegenforgalmi adóbevételek beszedésére vonatkozóan) illetve a világgazdasági ingadozások.

3. Kiinduló adatok a további tervezési feladatokhoz

3.1. Társadalmi, gazdasági és környezeti adatok

Társadalom

A kerület társadalma a két legutóbbi Népszámlálás között (2001 és 2011) jelentős változáson ment keresztül, melynek eredményeként a kerület pozíciója a fővároson belül több szempontból is javult. A demográfiai folyamatokat tekintve a fő pozitívum, hogy a lakónépesség csökkenése megállt, a kerület népességszáma stabilizálódni látszik. Ez elsősorban a vándorlási egyenleg hosszabb távon érvényesülő pozitívumának köszönhető, mely ellensúlyozza a természetes szaporodás negatív egyenlegét. A csökkenő gyerekszám a kerület egyik jelentős problémájaként jelenhet meg a jövőben, a helyi társadalom fokozatosan öregszik, a gyerekek aránya fővárosi összehasonlításban is alacsony. Ebből adódóan a háztartás szerkezetben is kedvezőtlen folyamatok mentek végbe, az egyszemélyes háztartások aránya megnövekedett a két Népszámlálás között, 2011—ben már a háztartások fele egy személyből áll. A képzettségi és foglalkoztatottsági összetétel terén jelentős javulás következett be, mely fővárosi összehasonlításban is a jobb helyzetű kerületek közé emelte Ferencvárost a magasan képzettek és a foglalkoztatottak tekintetében. Ugyanakkor az alacsony képzettségűek aránya a fővárosi átlag aránya csökkent, míg a munkanélküliségi ráta a fővárosi szinttel megegyező.

A lakásállomány összetételében is lényeges javulás következett be, az összkomfortos lakások aránya nagymértékben növekedett, míg az alacsonykomfortúaké majd harmadára csökkent, azonban ez utóbbi még így is magasabb a fővárosi átlagnál. A lakásállomány használat szerinti összetétele több szempontból is eltérést mutat a főváros egészétől: lényegesen magasabb a nem lakott lakások és a bérleti (mind az önkormányzati, mind a magánbérleti) lakások aránya. A lakásállomány minőségi javulása egyértelműen a kerület rehabilitációs fejlesztéseinek az eredménye, melynek keretében nagyvolumenű lakásépítés történt a 2000-es években. A társadalmi összetétel javulása is jelentős részben a fejlesztések következményének tulajdonítható, melynek hatására jelentős számban költöztek magasabb státuszúak a kerületbe. Ennek ellenére a területi dimenzióban is megjelenő társadalmi egyenlőtlenség ma is probléma a kerületben, a hátrányos helyzetűek a Középső-Ferencváros és a Külső-Ferencváros egyes helyein koncentráltan, rossz minőségű lakásokban élnek.

Humán infrastruktúra

A kerület humán infrastrukturális ellátása, szolgáltatási rendszere kialakult, működő képes. Természetesen fejlődésre, fejlesztésre mindig van igény és lehetőség, ez azonban gyakran politikai (állami, fővárosi, kerületi) döntés és finanszírozás kérdése is. Az igazgatási, egészségügyi és egyéb intézményi ellátottság jellemzően centralizáltan a Belső- és Középső-Ferencváros területére korlátozódik. Az oktatás, sport-rekreációs, pihenés (parkok, zöldterületek) ellátottsága a József Attila lakótelep területén is jónak mondható. A szociális ellátások területén az önkormányzati intézmények a civil és egyházi szervezetekkel együttműködve segítik a rászorultak életminőségének javítását.

Az országos egészségügyi valamint a felsőoktatási intézmények ezzel szemben a népesség arányában a fővárosi kerületeknél sokkal nagyobb mértékben vannak reprezentálva. A kerület rangját növeli, hogy itt működik több országos jelentőségű kulturális intézmény, illetve, hogy számos kisebb, de összességében jelentős kulturális értékeket képviselő színháznak, kulturális szervezetnek ad otthont.

Gazdaság

Budapest IX. kerülete jelentős örökölt gazdaságtörténeti hagyományokkal (élelmiszer-, vas-, gép-, építő- és vegyipar) és egyes területeken máig ható és kiterjedő gazdasági szerepkörökkel rendelkezik (IKT szektor, elektronika, kiskereskedelem, élelmiszer- és vegyipar, gazdasági-pénzügyi szolgáltatások). Gazdasági szempontból ma is az egyik leginkább meghatározó kerülete a fővárosnak (külföldi tőke, nemzetközi cégek, tőkeerősebb, stabilabb és nagyobb vállalkozások jelenléte, magas szintű K+F+I, körültekintő vagyongazdálkodás, kiterjedt ipari és kereskedelmi besorolású övezetek, potenciális fejlesztési területek, erős kulturális gazdaság, egyedi kulturális és turisztikai vonzerők).

Külső-Ferencváros legnagyobb része egy szegmentáltan megújuló egybefüggő barnamezős terület sikeres átalakulással a Gyáli út mentén, jelentősebb nehézségekkel a Gubacsi út környezetében. Az átalakulást hátráltató problémák ugyanakkor fokozottan jelen vannak a térségben: elaprózott tulajdonviszonyok, kármentesítés szükségessége, alul-használat. Lassú a funkcióváltás az intenzív vegyes használat irányába, a magántőke bevonás lehetőségei korlátozottak, célszerű kimunkálni az önkormányzat részvételével történő átalakítás modelljét. Nehezíti a folyamatot, hogy a területfeltárást, a gazdaságon belüli funkcióváltást akadályozó városszerkezeti kötöttségek is nagy számban megtalálhatók, így kevéssé hatékony a kerületszerkezet (teherpályaudvar, vasúti rendezők, iparvágányok, zárt HÉV pálya, infrastruktúra hiánya, potenciálisan szennyezett területek, hiányzó kapcsolatok).

A gazdaság területfelhasználási problémái mellett jelentős a vállalkozások forrásabszorpciós képessége, amely a pályázati rendszerek csökkenő támogatási intenzitásai mellett is várhatóan megmarad. Ez számos elhalasztott, elmaradt beruházást, ugrásra kész várakozó projekteket, hiányzó fejlesztési forrásokat jelent a KKV szektorban, amely alulfejlett üzleti környezettel társul. A gazdaság duális szerkezete mellett a munkaerőpiacot is egy kettősség jellemzi: egyre több a munkahely a magasan kvalifikált lakosság számára, dinamikusan emelkedik az átlagos végzettségi szint, amely párosulva a javuló lakókörnyezettel egy pozitív irányú lakosságcserét tart fent az egyik oldalról. A másik oldalon azonban permanensen magas munkanélküliség jellemző, tartósan és koncentráltan jelennek meg a szociális problémák és kitapintható egy jelentős inaktív réteg is. Az önkormányzat bevételei a gazdaság működésével és a vagyongazdálkodással összefüggésben számottevőek (HIPA, bérleti díj, építmény- és telekadó, parkolási díj), amely az önként vállalt feladatok széles körének a megoldását teszi lehetővé, valamint a társadalmi szolgáltatások, jóléti ellátások kiterjesztését, az életminőség javítását. Példaértékűek az önkormányzati szerepvállalással zajló és a magánerős városrehabilitációs eredmények, amelyek csökkenő intenzitású folytatása várható, ugyanakkor a szociális városrehabilitáció szempontjainak az előtérbe kerülésére kell a hangsúlyt helyezni. Sokszínű és dinamikus az ingatlanpiac, változatosak a lakókörnyezetek, kedvező az ár-érték arány, sok a felértékelődő terület a városrehabilitáció eredményeivel és a Duna-partra történő nyitással összefüggésben, melyek összeérésével egy területi kiterjedés, hosszabb távon egy önálló kulturális turisztikai arculattal rendelkező negyeddé történő formálódás várható a Nagykörúton belüli Duna-parti szakaszon.

Épített környezet

A jelenlegi területfelhasználás (területhasználat) szerint a belső városrészeken a lakófunkció dominál az intézményi területfelhasználás mellett, ezen belül is a tradicionális, keretes beépítésű 4-5 szintes lakótömbök. A belvárosi (részben átmeneti) zónában található rehabilitációs terület, amely az eredeti városi szövet megtartása mellett, annak kisebb mértékű fellazításával alakulhatott ki egy korszerű és a piac által is értékelt lakótömböket és közterületi rendszert magába foglaló terület.

A kerület keleti részén izolált és önálló városrészt alkot az ’50-es évek végétől kezdődően felépült József Attila lakótelep, amely a főváros első lakótelepe is egyben. A zömében négyszintes épületekből álló telep az akkori urbanisztikai tervezési elvek alapján több lépésben valósult meg, azonban mára elérte a lakótelepek általános leértékelődése és a korszerűsítés igénye.

A lakóterületek zöme kialakult és beépült. Alulhasznosított területek vonatkozásában elsősorban az egykor virágzó gazdasági területek, jelenleg gyakran kihasználatlan, leromlott, üres területeit, valamint a Duna-parti területeket kell kiemelni.

A területhasználat Ferencvárosban a Budapesti kerületek közül közel ideálisnak tekinthető. Közigazgatási funkciók a legnagyobb lakóterületeken elérhetőek, a kerület központi területétől viszonylag távol elhelyezkedő József Attila lakótelepen is jól működő, kialakult intézményrendszer van. Az alapellátást biztosító intézmények szinte a teljes lakosság számára elérhető, csak néhány esetben tapasztalható hiány. A nagyobb útvonalak mentén több bevásárló központ is található, amelyek tömegközlekedéssel is könnyen megközelíthetőek. A főbb közlekedési vonalak és a bevásárló központok ideális kapcsolatban vannak, mivel sok ember napi munkába járási útvonala egybeesik a jó közlekedési ellátottsággal rendelkező bevásárló központokkal, így nem generál felesleges plusz forgalmat. A városközponti több emeletes főként lakófunkciójú épületek földszintjén többnyire kereskedelmi és szolgáltató funkció található, ami fenntarthatósági szempontokból is kedvező ellátást biztosít.

Ferencvárosban nagyméretű barnamezős területek állnak rendelkezésre, melyek elősegíthetik, hogy ne zöldmezős beruházások valósuljanak meg. A nagy kiterjedésű területek megújítása a fenntarthatósági szempontokat figyelembe véve is jelentős pozitív potenciált hordoz magában.

Közlekedés

Ferencváros XIX. századi kiépülésekor a XXI. századi közlekedési igények nem voltak prognosztizálhatóak, ennek ellenére az akkor létrehozott közterületi rendszer nagyobbrészt be tudja fogadni a mai feladatok ellátásához szükséges infrastruktúrát.

Külső Ferencvárosban tapasztalható átjárhatósági problémák főként a Ferencvárosi rendező pályaudvar és a Soroksári út melletti vasúti területekre jellemző. A kerület közösségi közlekedési ellátottsága jó, mind a hálózat sűrűsége, mind a szolgáltatás színvonala tekintetében. Kiemelkedő jelentőségűek a kötött pályás elemek: a metró és HÉV vonalak, valamint a körutakon közlekedő villamos vonalak. A közúthálózat túlterhelt, a főúthálózaton jelentkező forgalmi torlódások okát a fővárosi közúthálózati hiányosságok, a mellékúthálózaton jelentkező helyhiányt pedig a kerületi szintű telken belül megoldatlan parkolás okozza. A forgalmi telítettség, a környezeti károsítások - zaj- és rezgésterhelés - mértéke érdemi beavatkozásokat sürget.

A gyalogos és kerékpáros közlekedés a város rehabilitációval összefüggésben lassan, de folyamatosan fejlődik.

A legösszetettebb problémát közlekedési oldalról a parkolás jelenti, amely a rendelkezésre álló közterületek korlátozottsága folytán befolyásolja a többi közlekedési módot, illetve azok fejleszthetőségét is.

Közművesítés

Víziközművek

A kerület vízellátása teljesen kiépített. Az ivóvízhálózat több vezetéke elöregedett, elavult anyagú, így a lerakódások és meghibásodások esélye nagyobb.

A csatornahálózat kiépítettsége is teljesnek tekinthető. Ferencváros szennyvize előbb a kerültben lévő szivattyútelepre, majd onnan a BKSZTT-re jut. Több, nagy átmérőjű egyesített csatornahálózat szeli át a kerületet. A csatornahálózat beton és tégla anyagú, valamint elöregedett, aminek következtében a vízzárósága nem megfelelő, így a szennyvíz egy részének talajba szivárgása komoly veszélyeket hordozz magában.

Mivel a kerületben egyesített rendszerű csatornahálózat üzemel, így a csapadékvíz elvezetése megoldott. Az Illatos-árok, ami nyílt és zárt szakaszokkal is rendelkezik, teljes hosszát tekintve kapacitáshiányos és rendezésre szorul.

Energiaellátás

A kerületben az energiahálózatok a jelenlegi energiaigényeket teljes mértékben kielégítik és rendelkeznek további szabad kapacitásokkal is. Az energiahálózatok rekonstrukciója ütemezetten történik. Távhő esetében a megújuló energiaforrások használatával további lehetőségek állnak rendelkezésre a fejlesztésre és a hatékonyság növelésére. A fővárosi távhőhálózat összekapcsolása a független távhőkörzetekkel az ellátásba vont területek növelésével a távhő hosszabb távon vett versenyképessége javítható.

Elektronikus hírközlés

A kerületben mindhárom mobil szolgáltató hálózata a jelenlegi igényeknek megfelelően kiépült.

Mind vezetékes, mind vezeték nélküli elektronikus hírközlési szolgáltatások tekintetében a megjelenő új igények kielégítésére a szolgáltatók hálózataik fejlesztését saját forrásból finanszírozzák.

Zöldfelületek, környezetvédelem

Táji - természeti adottságok

A kerület nagyobb része tájtípusát tekintve települési (urbánus) táj, ennél fogva az emberi beavatkozás és az épített elemek vannak túlsúlyban. A zöldterületek aránya közelíti a budapesti átlagot (3%), a kerület elhelyezkedéséből és beépítési jellegéből adódóan az erdőterületek nagysága alacsony. Kiemelkedő a vízfelület aránya, amely táji-természeti, településklíma, de rekreációs szempontból is kedvező adottság és érték.

Belvárosi kerület lévén a Duna képvisel természeti értéket. Az Országos ökológiai hálózat övezete (ökológiai zöldfolyosó) lefedi a főág és a Ráckevei-Soroksári Duna-ág területét. Az utóbbi Natura 2000 terület is egyben (HUDI20042), ahol értékes vizes élőhelyek találhatók. A Duna-ág rossz vízminősége miatt ezek veszélyeztetettek.

Zöldfelületi rendszer

A település zöldterületi ellátottsága a közösség által igénybe vehető zöldfelületek nagyságától (funkcionális kínálatától), illetve ezek térbeli elhelyezkedésétől függ. A közösségi zöldfelületek típusonként eltérő funkcionális és rekreációs szereppel, valamint eltérő vonzáskörzettel bírnak. A mozaikosan elhelyezkedő kisebb közkertek a napközbeni rekreációt biztosítják, a komplexebb funkcióval rendelkező parkok az egész

napos rekreációban játszanak szerepet. A vonzáskörzet mérete, kiterjedése a zöldfelület funkciójától, a környező lakóterületek elhelyezkedésétől, valamint a korlátozó tényezők lététől és elhelyezkedésétől függ. A településszerkezetből fakadóan az egyes városrészek zöldfelületi ellátottságát más-más típusú zöldfelületek biztosítják.

A zöldfelületi rendszer legjelentősebb elemei: a Duna-parti zöldfelületek (Nehru-part, Millenniumi negyed közparkjai), a történeti városrészek kisebb közkertjeinek hálózata (Csarnok tér, Markusovszky tér, Salkaházi Sára park, Ferenc tér, Lenhossék park), lakótelepi zöldfelületek (József Attila lakótelep, Haller utcai lakótelep), kórházkertek (Szent István és Szent László Kórházak), Határ út menti erdőterület.

A zöldterületek távolsága alapján a lakóterületek jól ellátottak a kerületben, a közkertek, parkok megközelítési távolsága kedvező, átlagosan 0 és 100 méter közötti, de rosszabb esetekben is 300 méternél kevesebb. A barnamezős területekbe ékelődő lakóterületek zöldfelületi ellátottsága rendkívül kedvezőtlen, hiszen ezeken a részeken nem található megfelelő rekreációs lehetőségeket biztosító zöldterület.

Környezetvédelem

Légszennyezettségi szempontból a budapesti kerületek közül a második csoportba sorolható. Ezek azok a kerületek, ahol a szennyezettség szintje a határértéket csak néhány napon haladja meg. Általánosságban elmondható, hogy a kerületben (ahogyan az egész fővárosban) a mérési eredmények alapján az esetenként megnövekvő nitrogén-dioxid (NO2) és a szálló por (PM10) koncentráció jelent levegőminőségi problémát. A nitrogén-oxidok (NOx) kibocsátásának gyakorlatilag egyik felét a közlekedés, míg másik felét a helyhez kötött források eredményezik: az ipari kibocsátás részaránya mintegy 25 %, ugyanakkor a lakossági földgázfelhasználás is gyakorlatilag ezzel azonos mértékű nitrogén-oxidokat termel.

Ferencváros területén zajterhelés szempontból a legnagyobb problémát a közlekedési eredetű zajterhelés jelenti. A zajtérkép alapján a kerületet érintő, jelentősnek mondható – egyértelműen küszöbérték feletti sávba eső – egész napi közúti zajterheléssel érintett a Vámház körút, az Üllői út, Ferenc körút, Közraktár utca, Soroksári út, Haller utca, Vágóhíd utca, Könyves Kálmán körút, az M5 autópálya bevezető szakasza, a Határ út. A Csepeli HÉV zajszintje szintén határérték feletti. Vasúti zajterhelés tekintetében a déli összekötő vasútvonal (1-es számú), és a Budapest-Kelebia vasútvonal (150-es számú) zajszintje lépi túl a megengedett határértéket. Megemlítendő ugyanakkor, hogy a vasúti zajterhelésből eredő konfliktus sokkal kisebb területet és lakost érint a kerületben. A stratégiai zajtérkép két jelentősebb üzemi zajforrást jelöl a Kén utcai CF Pharma Gyógyszergyártó Kft.-t és az Illatos úti Budapesti Vegyiművek Zrt.-t.

Az ipar környezetterhelése is lecsökkent, miután a rendszerváltás során több üzem megszűnt, majd a történeti városrészekről és a Vágóhíd utca környékéről is kitelepültek az ipari üzemek. Korábban az egyik legszennyezőbb tevékenységet folytató Strabag Zrt új, korszerű, környezetbarát technológiára váltott.

A felszín alatti víz állapota szempontjából Ferencváros érzékeny besorolású. A kerületet felszínalatti vízbázis és hidrogeológiai védőterület nem érinti.

A kerület nyugati határán a Duna folyam és mellékága a Ráckevei-(Soroksári)-Duna folyik. Vízminőségi helyzete több problémával terhelt. A bevezetett tisztított szennyvíz (Dél-Pesti Szennyvíztisztító) okozta tápanyagterhelés hatását rontja a meder feliszapolódottsága miatti terhelés, valamint a kis vízmélység, az elégtelen áramlások és pangó vízterek kialakulása. Az RSD jó állapotának megvalósulásához állami feladatkörben széleskörű revitalizációs beruházás tervezett, amely részben megvalósult.

Budapesten a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás megszervezése, működtetése alapvetően fővárosi önkormányzati és nem kerületi feladat, így a IX. kerületben is a Fővárosi Önkormányzat a Fővárosi Közterület-fenntartó Nonprofit Zrt-vel kötött közszolgáltatási szerződés útján biztosítja a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást, vagyis a települési hulladék rendszeres gyűjtését, elszállítását és kezelését.

3.2. Javaslatok az örökség védelmére

A város épített öröksége sajátos és egyedülálló, ez az egyedi városkarakter erőteljes meghatározó eleme. A legtöbb nagyvároshoz hasonlóan Ferencváros is különböző történelmi korszakokból származó, egymásra rétegződő épített örökséggel rendelkezik A karakteres városszerkezeten belül, az eltérő helyi adottságok által meghatározott, markánsan jellegzetes városrészek különülnek el.

Ferencváros belső városrészei szervesen integrálódtak Budapest hasonló szerkezeti helyzetben lévő területeihez, ezek együttesen alkotják a főváros történeti lakóterületeit. A terület városi szövete, épületállománya egyedileg és együttesként is kiemelkedő értéket képvisel. A belső városrészek komplex lakó és intézményi területei adnak helyet a rendkívül gazdag oktatási és kulturális intézményeknek, valamint a hagyományos kiskereskedelmi, kisipari szolgáltatásoknak.

A belső területek közterület-megújítási és városrehabilitációs programjai úttörő jelentőségűek a hazai urbanisztikában, ennek tapasztalatai és eredményei beépültek a kerület arculatába és a főváros mentális térképébe. A további, a rehabilitációs programba bevonandó területek gyakran értékes épületállománnyal rendelkeznek (műemlékek, ipari műemlékek) amelyek továbbélése és hasznosítása tovább erősítheti a terület presztízsét.

A Duna-parti területek – a fejlesztésbe való bevonást lassító tényezők ellenére – rendkívül magas potenciállal rendelkeznek, ezek hasznosítása révén új lakó és rekreációs területek alakulhatnak ki.

Nagy problémát jelent sok helyen a leromlott állapotú épületek és a közterületek állapotának javításaa. E területrészek teljes, komplex rehabilitációja szükséges.

Ferencváros a védelem tekintetében a város egészét tekintve is kiemelkedő jelentőségű épületeket és épületegyütteseket érint, a kerületi szint pedig a helyi közösség számára fontos területek és elemek védelmét hivatott biztosítani.

A város páratlan értéke az egyensúlyos Duna menti elhelyezkedés és a ma még arányos városkép, amelyet magaslatok és laposan elterülő részek, kisebb-nagyobb építmények kiegyensúlyozott látványa határoz meg. Magassági hangsúlyok (pl. magas építmények, magasházak) megjelenése a tájban erőteljesen befolyásolja a városképet, ezért létrehozásuk feltételeit továbbra is körültekintően szabályozni kell.

A települési örökség — a történeti városi táj — védelme

A történeti városi tájon alapuló megközelítés túlmutat a "történelmi központ" és "együttes" fogalmán, a települési örökségvédelem és a társadalmi, gazdasági fejlődés célkitűzéseit integrálja. Mára megnőtt az egyedi történeti környezet és a hangulat egységének értéke, ezért fontossá vált ezek integrált védelme.

Történeti városi tájban történő beavatkozásoknál kiemelt szempont kell, hogy legyen az identitás megőrzése, az integrált szemlélet, a fenntartható használat. Itt a változás önmagában nem érték, a harmonikus illeszkedésre kell törekedni.

Az egyedi értékek hatékonyabb védelme

A városkarakter megőrzése érdekében a helyi egyedi értékek védelme kiemelkedő fontosságú feladat. Az intézményesített védelem hatékonyságát növelni kell. Alapvető követelmény a védett értékek pontosabb számbavétele, szakszerű szabályozás kidolgozása, a védelmet hatékonyan ellátó intézmények megszervezése.

A leghatékonyabb védelmet akkor lehet biztosítani, ha a települést használó közösségek elfogadják és magukénak érzik az értéket, ezért a védelem hatékonyságát növelendő, az értékeket érintő felújítási és fejlesztési folyamatok során az emberek számára váljék lehetővé, hogy aktívabban és nyíltabban részt vegyenek környezetük minőségét befolyásoló döntések meghozatalában.

Az értékek népszerűsítésének lehetőségei még számosak. Ferencváros és a szomszédos kerületek értékeinek koordinált bemutatása a dunai hajózás fejlesztésével és a belső területeken a kulturális helyek hálózatának kialakítása révén összehangoltan jelentős lehetőséget hordoz. Az értékek látogatottsága jelentősen javítható, ha az alternatív közlekedési módokat használva pl. gyalogosan és vízi úton is megközelíthetővé válnak.

Az értékek közvetett védelmét szolgálja a belvárosban alacsonyabb beépítési sűrűséget, jobb életfeltételek kialakítását elősegítő szabályozás alkalmazása.

A védett értékek erőforrásként való kezelése

A főváros számos nagyszerű adottsága révén, régi és újabb értékei révén válik vonzóvá lakosai és a látogatói számára. A védett értékek a város legattraktívabb erőforrásai. Az erőforrások fokozottabb védettséget, folyamatos megújítást igényelnek, Ferencváros gazdasági fejlődéséhez ki kell aknázni az épített örökségben rejlő erőforrásokat, szorgalmazni szükséges azok értékalapú rekonstrukcióját (magas élőmunka igény), fejlesztését, bemutathatóvá tételét, a turizmusba való bekapcsolását, ezzel közvetlen és közvetett gazdaságfejlesztést idézve elő.

A számos épített érték rehabilitációja, felújítása óriási volumenű feladat elé állítja a társadalmat, az építőiparnak és számos más gazdasági ágazatnak is hosszú távon munkát biztosít.

Melléklet

VVKB 243/2015. sz. határozata

Budapest Főváros IX. Kerület
Ferencváros Önkormányzata
Városfejlesztési, Városgazdálkodási és
Környezetvédelmi Bizottság

KIVONAT
készült a **Városfejlesztési, Városgazdálkodási és Környezetvédelmi Bizottság**
2015. május 26-án 9.00 órakor tartott **rendkívüli** ülésének jegyzőkönyvéből

Tárgy: Javaslat Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzata településfejlesztési koncepciójának és integrált településfejlesztési stratégiájával kapcsolatos döntésre
Sz-274/2015. sz. előterjesztés
Előterjesztő: dr. Bácskai János polgármester megbízásából Szűcs Balázs főépítész

VVKB 243/2015. (V.26.) sz.

Határozat

A Városfejlesztési, Városgazdálkodási és Környezetvédelmi Bizottság úgy dönt, hogy az ülésen elhangzottak figyelembevételével:

a) elfogadja a településfejlesztési koncepció, Sz-274/2015. számú előterjesztés 2. számú mellékletében foglalt kiválasztott fejlesztési irányát
b) az Sz-274/2015. számú előterjesztés 1. számú mellékletében meghatározott megalapozó vizsgálat megfelel a településfejlesztési koncepció tervezése alapjának.

Határidő: 2015. május 26.
Felelős: Görgényi Máté elnök

(5 igen, 0 nem, 2 tartózkodás)

(A szavazásban 7 bizottsági tag vett részt)

k.m.f.

Görgényi Máté s.k.
elnök

Kivonat hiteléül:
Koor Henrietta
Budapest, 2015. június 1.